Dayanışma

MART 1985 — SAYI: 32 2.- DM

Ostern barış yürüyüşlerine katılalım!

Federal Almanya'da Ostern tatilinde yapılan geleneksel barış yürüyüşleri, bu yıl da hemen hemen tüm şehirlerde yapılıyor. Yalnız bu yılki yürüyüşler ABD'deki Reagan yönetiminin barış düşmanı politikasını uzayı silahlandırma boyutlarına vardırdığı, öte yandan gerici Kohl hükümetinin ABD'nin "Yıldızlar Savaşı" projesine açık destek verdiği bir dönemde yapıldığı için çok daha önem kazanıyor. Bu nedenle bu yılki Ostern yürüyüşlerine bütün gücümüzle katılmak sadece barışseverler olarak görevimiz değil, aynı zamanda yabancı ve Alman ilerici ve barış güçleri arasındaki uluslararası dayanışmanın da bir gereğidir.

Bölgelerinde barış yürüyüşlerinin nerede ve ne zaman olacağını öğrenmek isteyenler, aşağıdaki telefon numarasından gereken bilgiyi alabilirler.

Zentrale Informationsstelle Ostermarsch: (069) 55 08 95

Ulusu, Yazar, Dördüncü Parti, Çankaya, Güniz Sokak ...

Sömürücülerin siyaset pazarı canlandı

Açıklıyoruz

●"DYP... Mehmet Yazar... Ve Merkez Sağ bütünleşsin"

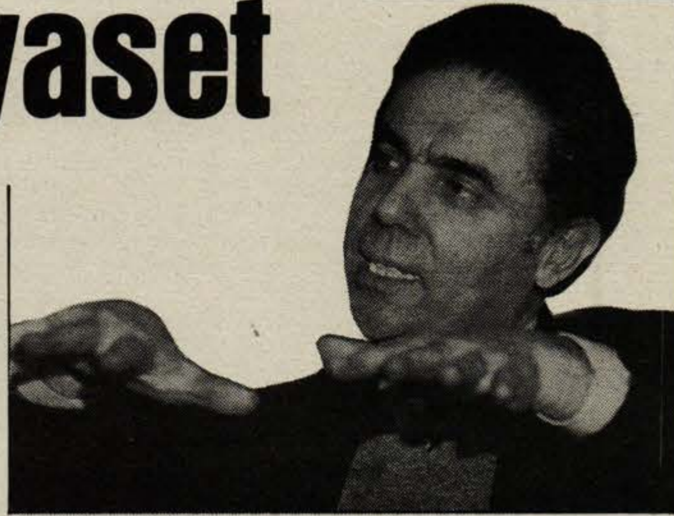
İşte Ulusu Formülü

●Son günlerde kendisinden çok sık söz edilen es-

● Ulusu ve Mehmet Yazar, Demirel ile Evren'in arasını yapmaya çalışıyor. Bu siyasal olarak gerici, baskıcı bir rejimin uzun ömürlülüğünün sağlanması operasyonu olarak nitelendirilmelidir.

● Uzun zamandır aktif siyasete atılayım mı, atılmayayım mı diye papatya falına bakan Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar, Demirel'le Çankaya arasında köprü olabileceğini açıkladı.

(YAZISI 3. SAYFADA)

Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar siyasete soyunuyor mu?

Belçikalılar Amerikan füzelerine hayır diyorlar

●Çeşitli demokratik örgütler protesto gösterileri yapacaklar.

●Bir kamuoyu yoklamasına göre Belçikalıların yüzde 80'i Amerikan nükleer füzelerinin ülkeye yerleştirilmesine kesinlikle karşı çıkıyor.

(YAZISI 5. SAYFADA)

«Ülkemize dönmek istiyoruz, çünkü hangi devletin daha iyi olduğunu yaşayarak öğrendik»

20 bin kişi Demokratik Almanya'ya dönmek istiyor

●F.Almanya'ya gelmiş binlerce insan "kapitalist cenneti" bizzat yaşayıp gördükten sonra Demokratik Almanya'ya geri dönmek için sıraya girdi.

(YAZISI 5. SAYFADA)

Dayanışma

Kapıyı kim açacak?

TÜRKİYE'nin ufku, ekonomik bakımdan kapkara. Bu besbelli. Külfeti emekçiler çekiyor. 24 Ocak Kararları bunu sağlamanın en gelişmiş modelidir. Bundan sonra da en ağır dozda uygulanmasına devam edilecektir, bu da belli.

Faşizm olmaksızın 24 Ocak uygulaması mümkün olur mu, yahut ne kadar olabilir? Bu da kesin açıklık kazanmış durumda. Olmaz. İkisi birbirini tamamlıyor. Ekonomik uygulama faşizmin sopasında güç, faşizm ekonomik uygulamada kendi varlık şartını buluyor.

Bu iki yön halkımız için tek bir anlama geliyor: Yoksulluğuna yoksulluk eklenecek, üstündeki baskı ve terör sürecek!

Sürecek olanın politik kalıbı da belli. İktidar yetkilerini bütünüyle elinde toplayan Evren ve Konseyi, Özal hükümeti ve faşizm tarafından yaratılmış bugünkü parlamento ve partileri...

Bu kaskatı kesilmiş politik ve ekonomik tablo, bu tabloyu değiştirecek güçler henüz ortaya çıkmamışken, yaygın bir umutsuzluğun, karamsarlığın ve genel bir korkunun da sebebi oluyor. Bu, mevcut durumu daha da kalıcı duruma sokuyor. "Alternatifsizlik" aldatmacası bundan güç alıyor.

Lakin hayat zengin. Toplum böyle bir kalıbın içinde bile olsa, hayat belirtileri gösteriyor. Yaşamak için kıpırdıyor. Fakat bu silik göstergeler önümüzü netleştirmiyor. Biri öbürü içinde kayboluyor, renkler birbirine giriyor, dikkatle bakılmazsa adı konulamıyor.

Toplumun dayattığı, dayatmasa bile ihtiyaç olarak ortaya koyduğu şey, köklü bir değişimdir, bu anlaşılıyor. Bu, bugünkü verili tablonun, yani faşizmin dışında bir noktaya işaret ediyor: Demokrasi!

Ama henüz görünürde tartışılan bu değil. Demokrasi, onu temsil eden güçler kendilerini tartıştırıncaya kadar tartışılmayacak. Bu zaten kesin ve mantıklı bir sonuç.

Sadece, hayatın zengin akışı karşısında bant olarak kurulmuş bugünkü faşist siyasi yapının yeryer tıkanması sözkonusu. Kimi kurumları ve bağlantılarıyla bu yapı tıkanıyor, erken paslanıyor ve "onarım" istiyor. Mevcut kompozisyon içinde bu "onarımın" yolu tartışılıyor. Yeni ve "yıpranmamış" öğelere ihtiyaç duyuluyor ve bu da kimi "uzlaşma" imajlarını canlandırıyor. Sanki bir siyasal çalkantı oluyormuş görünümü veren ve Cunta partileri içinde dalgalanmalara yolaçan bu görüntülerden "ha, birşeyler değişebilir" umuduna kapılanlar da var.

Evet, demokrasi isteği bir sancıya dönüşmüş, tamam ama, bunu kim temsil ediyor? Demokrasiye uzanan kapıyı kim açacak? ANAP-MDP-HP...siz, buna devreye sokuluyor sanılan DYP'yi de ekleyiniz. Hatta, SODEP'i de ilave edin. Bunların kendiliğinden "herşeyi değiştirip" demokrasiye kapı açacaklarını, bunu başaracak niyette, yapıda ve güçte olduklarını söylemek mümkün müdür?

Değildir ve zaten Evren ve adamları ve ordu zülfüyare dokunmayan kuru gürültüden gocunmamaktadırlar. Hatta onlar —eğer şans varsa— bu siyasi yapıdan başka seçenekler üretilmesini teşvik de ediyorlar. Yeter ki rejim güçlensin!

Buna mukabil rejimin dinamiti kitlelerin bağrındadır. Demokrasiye kapıyı, ancak örgütlü güçler açabilir. Bun-

(Devamı 9. sayfada)

Cenevre silahsızlanma görüşmeleri başladı

●Reagan yönetiminin "uzayın silahlandırılması" konusunun görüşmelerde ele alınmaması yönündeki ısrarı, ABD'nin Cenevre görüşmelerine samimiyetsiz yaklaşımının bir ifadesi olarak yorumlanıyor.

Sovyetler Birliği ile ABD arasındaki nükleer ve uzay silahları üzerine yapılan görüşmelere 12 Mart tarihinde Cenevre'deki Sovyetler Birliği'ne ait Birleşmiş Milletler misyonunda başlandı.

Görüşmeler, Sovyetler ile ABD arasındaki Ocak 1985'de yapılan toplantıda varılan anlaşmanın gereği olarak, gerek nükleer gerekse uzay silahları konusundaki sorunların çözümü amacıyla yapılmaktadır.

Bu arada Pravda gazetesinde çıkan bir yorum yazıda, görüşmelerle ilgili olarak Ocak ayında varılan anlaşmaya kesin olarak bağlı kalmaktan başka çıkar yol olmadığı yazılmakta ve görüşmelerin oldukça zor geçmesinin beklenmesine rağmen Sovyetler Birliği'nin kaderci bir umutsuzluğa kapılmadığı belirtilmektedir.

Öte yanda SBKP Genel

(Devamı 9. sayfada)

Ermeni soykırımı üzerine

●Evren yönetimi "Ermeni terörünü" her türden özgürlük ve demokrasinin bizzat kendisini terör sayan bakışıyla kaynaştırıp kullanıyor. Gerçek gazetesinden alarak 2. sayfamızda yayınladığımız yazı konuyu bu açıdan ele alıyor.

SBKP Genel Sekreteri Çernenko öldü

Sovyetler Birliği Komünist Partisi Genel Sekreteri Konstantin Çernenko 10 Mart 1985 tarihinde öldü. Çernenko, geçen yıl Şubat ayında Yuri Andropov'un ölümü üzerine MK Genel Sekreterliği görevine seçilmişti. 78 yaşında ölen Çernenko Sibirya'nın küçük bir köyünde dünyaya gelmişti. Çocukluğu büyük bir yoksulluk içinde geçmiş, daha 12 yaşında iken bir zengin köylünün yanında çalışmaya başlamıştı. Çernenko 18 yaşında partiye girmiş, 1930'da Kızıl Ordu'ya gönüllü olarak katılmıştı. Ordudaki görevi sırasında kendi birliğinin parti hücresinin sekreterliğini yapmıştı. Savaş sırasında Sibirya'daki iki bölgenin propaganda-ajitasyon işlerini yönetmişti. Savaş bittikten sonra ise Moldavya'daki iki bölgenin propaganda-ajitasyon işlerini yönetmiş, savaştan sonra Moldavya'da ajitasyon-propaganda bölümünde görevlendirilmişti. Yoksul çocukluk ve hareketli ilk gençlik yıllarında eğitimini tamamlama imkanını bulamayan Çernenko Moldavya'da akşam okullarına devam ederek kendini geliştirmişti. 1964 ten itibaren Merkez Komitesi nezdinde görevlendirilen Çernenko 1966 yı-

(Devamı 9. sayfada)

SBKP yeni Genel Sekreteri Gorbaçov

SBKP Genel Sekreteri Konstantin Çernenko'nun ölümü üzerine Merkez Komitesi'nin 11 Mart tarihinde yaptığı olağanüstü plenumda, Dışişleri Bakanı Andrey Gromiko'nun önerisi üzerine Mihail Gorbaçov oybirliği ile Genel

(Devamı 9. sayfada)

HESSEN, SAARLAND VE BATI BERLİNDE YAPILAN SEÇİMLERDE

CDU büyük oy kaybına uğradı

●Seçimlerin sonuçları, seçmenlerin sağ koalisyonun yürüttüğü büyük tekellerin çıkarlarını koruyan, krizin yükünü emekçi kitlelerin sırtına yıkan ve Reagan yanlısı barış düşmanı politikaları reddetmesi olarak yorumlanıyor.

(YAZISI 5. SAYFADA)

Almanya Amerika mı oluyor?

●Üç genç zevk için 8 kişi yaraladı.

Geçenlerde üç gencin Dortmund'taki Hertie mağazasına koydukları bir bombanın patlaması sonucu 8 kişi ağır şekilde yaralandı. Bombayı koyduğu anlaşılan 20 yaşındaki elektrikçi çırağı Torsten Ketta, polise verdiği ifadede "patlamadan büyük zevk duyduğu için bu işi yaptığını" söylemiş!

Biliniyor, Amerika dünyanın en "özgür" (!) ülkesidir. Orada kendisinden 5 dolar isteyen zenciyi ağır şekilde yaralayan bir beyazın valiliğe önerilme "özgürlüğü" vardır. Bu ülkede tehlikeli olduğu için gecenin belirli saatlerinden sonra dışarı çıkamama "özgürlüğü" de var. Yine ABD'de insanların ortalama herdakikada bir cinayet işleme, ya da tecavüzde bulunma "özgürlüğü" de var. Ayrıca ülkesinde yüzbinlerce insan evsiz barksız ve aç yaşarken, yönetimin silah tekellerinin çıkarı için akıl almaz boyutlardaki parayı "Yıldızlar Savaşı" için ayırma "özgürlüğü" de vardır.

F.Almanya'da da ABD'de bulunan bu tür "özgürlükler"in çoğu zaten vardır. Buna şimdi yeni "özgürlükler" de ekleniyor... Zevk için insan öldürme "özgürlüğü"! Torsten Ketta vakit geçirilmeksizin belediye başkanlığına önerilmelidir ki, F.Almanya nasıl "özgürlük cenneti" olduğunu daha iyi kanıtlayabilsin.

Şovenizme karşı mücadele etmeden, faşizme karşı mücadele edilemez

Ermeni soykırımı üzerine

Ermeni meselesi ile ilgili olarak bu sayfalarda çeşitli' defalar görüşlerimizi açıkladık. Aradan geçen zamanda gazetemizin yeni okurlar kazanmış olduğunu gözönünde tutarak konunun kamuoyunu meşgul ettiği şu günlerde sorunu bir daha özetleyeceğiz.

Önce şunu belirtmek istiyoruz: Türkiye Sosyalist İşçi Partisi bilimsel sosyalizme inanmış bir partidir ve bilimsel sosyalizm, bireysel terörizmin her türlüsünü kesinlikle reddeder. Bu nedenle her ne suretle olursa olsun karşısındayız.

Dolayısıyla Ermeni teröristlerinin de karşısındayız. Suikast tertip eden, bombalı silahlı baskınlar düzenleyen terörist Ermeniler kime ve neye hizmet etmektedirler, burası meçhuldur. Ama kesin olan bir nokta vardır ki, bu örgütler Batı'dan kaynaklanmaktadırlar. Ermenilerin bugünkü özgür yurdu Sovyet Sosyalist Ermenistan Cumhuriyeti'nin bu terör örgütleriyle ve terörizmle hiç bir ilişkisi olmadığı gibi, Ermeni terör örgütleri bu sosyalist Ermenistan'a da karşıdırlar. Yayınladıkları program ve bildirilerde Sovyetler Birliği'nin ya da Sovyet Sosyalist Ermenistan Cumhuriyeti'nin kendilerini "anlamadığını" kendilerine yardımcı olmadığını açıkça söylemektedirler. Bu kuruluşlar kapitalist bir Ermenistan arzulamaktadırlar, dahası da Sosyalist Ermenistan'ı reddetmektedirler.

ABD çevreleri ve Türk gericileri ise Ermeni terörizmini Sosyalist Ermenistan'a bağlı göstererek, riya ve iftira dolu anti-sovyetizm kampanyasını körüklemeye gayret etmekte, soğuk savaşa ve anti-komünizme bu yoldan hız vererek, kendi çıkarları için Ermeni terörizminden yararlanmaya çalışmaktadırlar.

SAPLA SAMANI KARIŞTIRMAMALI

Ermeni terörizmine karşı çıkmak, tarihsel gerçekleri çarpıtmak için bir vesile olmamalıdır. Türkiye Cumhuriyeti bilerek ve istiyerek Ermeni terörizmini diline dolamak suretiyle tarihsel gerçekleri örtbas etmeyi, Ermeni meselesini lâf kalabalığına getirerek, işin içinden sıyrılmayı ummaktadır.

Oysa Ermeni teröristlerine karşı olmak ayrı şeydir, Ermeni'lerin 1915'te kitleler halinde katledildiğini belirtmek ayrı şeydir. Türk resmi makamları, Türk basını büyük bir pişkinlik içinde tarihdeki Ermeni soykırımını inkârdan gelmektedirler, ya da kuru gürültü kopararak tarihsel gerçekleri çarpıtmaya çalışmaktadırlar.

Gerçekse şudur:

● 1915 yılında 1,5 (bir buçuk) milyon civarında Ermeni Osmanlı hükümetince kitle halinde KATLEDİLMİŞLERDİR. Kadın-erkek, yaşlı-genç-çocuk demeden ÖLDÜRÜLMÜŞLERDİR.

● Öldürülmeyenler ise kafileler halinde Suriye'ye, Lübnan'a sürülmüşlerdir. Resmi deyimle "tehcir" adı verilen bu zoraki göçettirmeye maruz kalan Ermenilerin sayısı iki milyona yakındır.

● Bu korkunç kitlesel katliam ve sürgünden kurtulabilen çok az sayıdaki Ermeni ise terör altında zorla Türkleştirilmeye (o zamanki deyimle, müslümanlaştırılmaya) çalışılmıştır.

● Böylelikle Ermenilerden Anadolu'nun doğusunda yaşamakta olan üç milyonu aşkın insan 1915'te başlayan jenosit ve sürgün hareketi sonucu yerlerinden, yurtlarından edilmişlerdir. Öldürülen ve sürülen Ermenilerin mallarına, dükkanlarına, paralarına, topraklarına el konulmuştur. Bu mallar ya devlete (hazineye) geçirilmiş, ya da yöredeki Kürt feodallerinin mülkiyetine verilmiştir.

● Bütün bu özellikleriyle, Ermeni katliamı tarihin gördüğü en korkunç soykırımlardan birisidir. Bu olay sayısız belgelerle, resimlerle, gerçeğe çok yakın rakamlarla tüm dünya tarafından tescil edilmiştir. Yani Ermenilerin katledildiği kesin bir gerçektir.

TÜRKİYE CUMHURİYETİ

Ermeni soykırımı Osmanlı devleti tarafından yapılmıştır. Daha sonra kurulan Türkiye Cumhuriyeti ise ayrı bir devlet olmakla birlikte Osmanlı hükümetinin Ermeni soykırımını lanetlememiştir. Böyle bir soykırımı hiç olmamış gibi göstermeye çalışmıştır. Böylece, Osmanlı devletinin suçuna dolaylı yoldan ortak olmuştur. Meseleyi inkârdan gelmek, örtbas etmek ve jenositi kabullenmemek yoluna giderek, Osmanlı devletinin suçuna sahip çıkmıştır.

Oysa Cumhuriyet kurulunca, yeni Türk devleti şayet Ermeni soykırımını lanetleseydi, böyle bir suçun işlendiğini, ama bunda kendisinin payı olmadığını söyleseydi, zarara uğrayanlara tazminat vereceğini, öldürülenlerin yakınlarına her türlü yardımı göstereceğini, sürülmüş olan Ermenilerin yeniden geri dönerek eski olanaklarına ve haklarına aynen sahip olacaklarını taahhüt etseydi, kendisini Osmanlı devletinin bu insanlık suçundan ayırdetmiş olacaktı.

Türkiye Cumhuriyeti böyle yapmadığı gibi, Ermeni soykırımının suçlularını cezalandırmak yoluna bile gitmemiştir. Böyle olunca da Osmanlı devletinin işlediği suç levhasını, Türkiye Cumhuriyeti devleti de bilerek ve isteyerek kendi boynuna takmıştır. Bu asgari gerekleri yerine getirmediği için, soykırımın izlerini silmek ve yaraları sarmak yolunda hiçbir çaba göstermediği gibi, şovenist zihniyeti sürdürmek üzere bu tutuma girdiği için tarih ve dünya kamuoyu önünde Türkiye Cumhuriyeti devleti de sorumludur, suçludur.

12 Eylül'den sonra ise Kenan Evren faşizmi Ermeni teröristlerinin eylemlerini bahane ederek Ermeni düşmanlığını körüklemiştir. Faşizmin kitleler üzerindeki zulmünü bir yandan sürdürürken ve zulümden ve ekonomik krizden bunalan kitlelerin dikkatini bir dış olaya çevirmek için Ermeni terörizminden faydalanmak istemiştir. Her Ermeni suikastında hamasi nutuklar atarak, ölen diplomatların ailelerinin acılarını istismar ederek, ölüm tüccarlığı ve göz yaşı bezirganlığı yaparak Ermeni meselesinde bariz bir Türk şovenizmiyle "milli bir hava" yaratmak istemiştir.

Kenan Evren faşizmi ve tüm Türk şovenistleri basından TV'ye, bitmez tükenmez bir yalan kampanyası ile Ermeni soykırımını inkâr etme politikasını daha da tırmandırmıştır. Böylece K.Evren faşizmi, aradan 65 yıl geçtikten sonra dahi, Talat-Enver-Cemal üçlüsünün başlattığı bu soykırım suçuna ortak olmuştur.

UTANÇ TASMASINI TAŞIMAYI REDDEDİYORUZ

Yani tıpkı bir cumhuriyet yönetimi gibi, K.Evren yönetimi de tarihin en büyük insanlık suçlarından birisi olan Ermeni soykırımının utanç tasmasını boynuna takmıştır.

Ama biz halkımızı bu suçtan tenzih ediyoruz. Çünkü jenosit suçu Türk hakim sınıfları ve onların işbirlikçisi Kürt feodalleri tarafından işlenmiştir. Türk ve Kürt halklarının bu korkunç suçta payı olmadığı gibi, Ermeni soykırımı sırasında, birçok emekçi ailesinin Ermenilere yardım ettiğini, onların hiç değilse çocuklarını, bazı aile fertlerini ölümden kurtarmaya çalıştıklarını çok iyi biliyoruz.

Dolayısıyla, ne İttihat Terakkici Osmanlı yönetiminin, ne de daha sonra bu konuda onlara sahip çıkan Türk cumhuriyet yönetiminin, ne de bu cumhuriyet yönetiminin bugünkü devamı olan Evren-Özal çetesinin şovenist, asimilasyoncu, gerici ve faşist politikalarının suçuna emekçiler olarak ortak değiliz. Bu suçu ve suçluları lanetliyoruz.

Öte yandan bugün Türk faşizminin şovenist kışkırtmaları aslında geniş emekçi yığınlarını etkilemeyi hedef almaktadır. Tıpkı Kürt düşmanlığı gibi Ermeni düşmanlığı da bile bile körüklenmektedir. Dolayısıyla Ermeni konusunda resmi ideolojinin tüm politikalarına karşı koyuş, gerçekte şovenizme karşı görevlerimizin önemli bir bölümünü oluşturmaktadır.

Faşizme karşı olan birçok demokrat, liberal kesimin ve kişinin --hatta ilerici olarak anılan kimilerinin dahi—, şovenizmin ne denli etkisi altında bulunduğunu görüyoruz. Oysa Türk şovenizmi genel olarak tüm Türk hakim sınıflarının özel olarak faşizmin elindedir. Bu faşizmi yıkmak için, onların şovenist araçlarını da parçalamak, şovenist propagandalarının etkisini, zarar ve tahribatını asgariye indirmek her gerçek demokratın, tüm demokratik ve özgürlükçü güçlerin ana görevleri arasındadır.

(Gerçek gazetesinden alınmıştır.)

BAKIŞ

Valla iyilik sağlık Zeynepciğim

Zeynepten bir mektup aldım. "İyiyim" diye yazmış. Belediyede "Halkla İlişkiler Müdürü" olmuş, kutlarım. Öyle maaş filan da almıyormuş. "Fahri olarak çalıştığını" yazmış. Belediye ile halkın arasını bulmak gibi bir işmiş galiba. Olsun, "boş gezenin boş kalfası olmaktan" iyidir.

Ama ben en çok şuna sevindim. Zeynep'in hiç mi hiç "pahalılıktan şikayeti" olmamış. Halbuki gazeteler "çok pahalılık var" diye yazıyorlar. Nereden biliyorlar, yahut uyduruyorlar, anlıyamadım. "Halkla ilişkileri" mi var? "Halkla ilişkisi" olan Zeynep'ten daha iyisini mi bilecekler? Bak Zeynep nasıl yazmış:

"Babamdan para almıyorum. Benim gelirim var, onunla geçiniyorum, evim var, arabam var, kendi kendime yetiyorum. Babamın kurduğu faiz sistemiyle geçinip gidiyorum işte... Birtakım mesuliyetlerim olmadığı için pahalılıktan pek etkilenmiyorum. Buradan para almadığım gibi her gün köprüyü geçiyorum, köprü parası veriyorum, benzin parası veriyorum. Yani ben onlara veriyorum..."(x)

Bak gördün mü? Ha!.. pahalılık varmış ama Zeynebi etkilemiyormuş. Babası bir "sistem kurmuş", hani şu "faiz sistemi" canım. İşte onunla geçinip gidiyormuş. Bak üstelik "halkla ilişkilerden" almıyormuş, veriyormuş. Bilirim Zeynepçiğin küçük yüreği "halktan almaya" elvermez zaten.

Zeynebi mutlu ve sorunsuz görmek sevindirdi bizi. Küçük, küçücük şeyler beni mutlu eder. Tıpkı Zeynep gibi. Herkesin böyle mutlu olmasını isteriz biz. Bakın, bir "faiz sistemi" var. % 60 alabiliyorsunuz. 10 milyon yatırırsınız aylık geliriniz 500 bin olacak. Fena para sayılmaz. Yatıran herkese veriyorlarmış. Madem pahalılık var deniyor, neden herkes mutlu olmak için bu yolu seçmiyor ki? Hepimiz böyle yapsak da pahalılıktan etkilenmesek fena mı olur?

Hadi canım, biliyorum, "herkesin 10 milyonu yok" diyeceksin. Benim de yok. Ama bak ben Zeynebin mutluluğuyla nasıl mutlu olabiliyorum, sen de öyle yapabilirsin. Başkalarının mutluluğundan da mutlu olunabilir.

Zaten mutluluk dediğin nedir? Tamı olmaz ki bunun. Kim "tam" mutlu olabilir ki?..

Sen bakma Zeynebin "kendi kendime yetiyorum" diye yazdığına. Bu lâfın gelişi. Zeynep "duldur" ve henüz evlenmemiştir. Nasıl kendi kendine yetebilir ki zavallıcık! Mutsuzluğunu yazıp kimseleri üzmek istememiş Zeynepçik... Geçinip gidiyor (uz) işte...

(x) 3 Şubat 1985 tarihli Nokta dergisinde Başbakan Özal'ın kızı Zeynep Özal la yıpılan röportajdan.

Köpekler işçilere saldırdı

ADANA'DAKİ İNCİRLİK AMERİKAN ÜSSÜNDE

● Adana'daki İncirlik askeri üssünde çalışan Türk işçilerine saldıran Amerikan askerleri ve özel yetiştirilmiş kurt köpekleri yirmiden fazla işçiyi yaraladılar.

● Uşak ruhlu Amerikanofillerin yönettiği ülkelerde bu böyledir. "Küstah emperyalist" tipi zuhur eder. Yönetimin efendisi olduğu için kendisini halkın da efendisi sanır.

Adana İncirlik Amerikan üssünde çalışan Türk işçiler 14 Şubat günü üsteki Amerikan askerlerinin saldırısına uğradılar. Kendilerini aratmak istemeyen işçilerin üstüne özel olarak yetiştirilmiş kurt köpekleri ile saldıran Amerikalı askerler yirmiden fazla işçiyi yaraladılar. Türk Harp-İş Sendikasına bağlı işçilere yapılan bu saldırı "kınandı"!

Olayın kendisi önemli değildir. İşçi sınıfı zaten sürekli saldırı altındadır. Hele faşizm altında kendisine "insanca" davranılmasını bekliyemez. Olayın simgeleştirdiği "ilişki" önemlidir. Türkiye-Amerikan ilişkileri... Bu ilişkilerde ABD'nin yeri malüm. O emperyalisttir ve bütün emperyalistler gibi kendisini karşı konulamaz efendi sanır. Biz bu efendinin "uşakları" açısından bakalım:

Amerikan silahlarının "propogandasını" üstlenip yazılı anlaşmalara bağlıyan (Hasan Saka Hükümeti) Türkiye'yi "Küçük Amerika" yapmayı amaçlamakla övünen (Celal Bayar) siyasi kariyerini Johnson'la fotoğraf çektirdiği için sağlayan (Süleyman Demirel) ABD filo komutanlarına yatağını veren Cumhurbaşkanı (Cevdet Sunay) Amerika izin vermiyor deyip haşhaş ekiminden vazgeçen başbakan (Erim) ve ABD ile birlikte ülkesinde askeri darbe planlayıp gerçekleştiren çete (Evren ve adamları) geleneksel Türk-Amerikan ilişkilerini temsil etmektedirler.

Ama Türkiye'de halk bu "suçtan" masumdur. Altıncı Filo defolup giderken, Esmeralda girecek liman bulamazken, vb. gibi.

Amerikan köpekleri işçilere saldırabiliyorsa bu, Türkiye'de ABD köpeklerinin yönetimde olmasındandır.

GERÇEK gazetesinden fabrika haberleri

TÜRK METAL'E DİRENECEĞİZ

İşyerimiz metal işkolunda 2700 işçinin çalıştığı bir işyeridir. İşyerimizde Türk Metal sendikası 1982 senesinde üye çalışmasına başladı, 1983'e kadar 250 dolayında üye yaptı. İşçi arkadaşlarımızı işçi sınıfı olarak uyararak Türk Metal'e üye olmama kampanyası başlattık. Metal işkolunda bağımsız Otomobil-İş sendikası altında 1983 sonlarında toplanmaya karar aldık. Bu sendika altında çalışmalarımız sürdü ve beş ay içinde yüzde 65 üye yaptık. Bundan korkan işveren baskı ve parçalama yoluna gitti ve huyu bir, suyu bir, yolu bir, aynı yatağı, yorganı paylaştığı Türk Metal sendikasıyla birlik içine girdi.

Otomobil-İş sendikasına üye olanlara durmadan baskı yapılıyordu. Birlik ve beraberliğimizi yıkmak için işveren işi gücü bırakıp makina başında işçilere küstahça sataşıyordu. Makinaları kapattırarak, "ya Türk Metal'e üye olursun ya da çıkıp gidersin" diye tehdit ediyordu. Kararımız kesindi, ölmek var dönmek yok diyerek, ne Türk Metal'e üye oluruz, ne de çıkıp gideriz dedik. Böyle korkutamayan işveren namussuzluğunu arttırdı. İşçilere kısım değişikliği yaptırdı, iş vermedi, asker usülü yapıldı "geç karşıya, orada ayakta bekle" dedi. Müdür gelir "sen orada sırık gibi neden bekliyorsun, gel şu işi yap" derken, ekip başı gelir "ulan senin işin orası mı, gel şu işi yap" diyordu. Ama bu yolla da başaramadılar, yılmadık. İşverenin fabrikaya noter getireceğini duyunca, ilgili yerlere başvurduk, savcılığa noteri suçüstü yakalattık. Baskı yapanlar savcılığa dilekçe ile şikayet edildi, dört işveren vekili tutuklandı. Bu olaylarla üye kayıtları daha da hızlandı. İşveren de sendika çalışmasına öncülük yapan arkadaşları çeşitli nedenlerle personel dairesine çağırıp korkutmaya çalıştı. Müdür, şefleri, bekçileri toplayarak bizi korkutmak için 20-30 kişi üzerimize yürüdüler. Böyle de korkutamadılar. Bizleri sabit işlere verdiler. Şefler, müdürler bizi sürekli gözetliyor ve arkadaşlarımızla konuşmamıza yasak koyuyordu. Türk Metal'in köpekleri ise sabah 8'de kart basıyor, şefinden, müdüründen talimat alıyor, işe el sürmeden sabahtan akşama fabrika içinde geziyorlardı.

Bu da sökmeyince sendika için uğraşan 100 işçiyi, içerde işçilere baskı yapıyorlar diye savcılığa verdiler. Bizi tedirgin etmek için işveren ve faşist Türk Metal birlikte elinden geleni yapıyorlar. Ama birlik ve beraberliğimizi kıramayacaklar.

Bir Gerçek Okuru

Şilili faşistlerin ülkeye sokmadıkları

Hector Cuevas evine dönmelidir!

Uluslararası İnşaat, Ağaç ve İnşaat Malzemeleri Sanayii İşçileri Sendikası Şilili sendikacı Hector Cuevas'ın, ülkesine dönebilmesi için bir kampanya açtı.

Şili İnşaat İşçileri Sendikası'nın başkanı olan H.Cuevas 1937 doğumlu. 1964-70 döneminde sendikanın yönetim kurulunda bulunan, 1970-73 yılları arasında ise örgütlenme sekreterliğini yürüten Hector Ceuvas 1977'de ülkesinden faşist cunta tarafından Şili'nin Patra-Antofagasta bölgesine sürgüne yollanmış ve nihayet 1982'de ise sınır dışı edilmişti. H.Cuevas bu tarihten beri İtalya ve Arjantin'de sürgünde yaşamaktadır.

Sağlığı ciddi şekilde bozulan H.Cuevas 1984 Ağustosunda tedavi amacıyla Demokratik Alman Cumhuriyeti'ne gelmiştir. Doktorların belirttiğine göre Cuevas'ın sağlık durumu çok ciddidir ve ülkesi Şili'ye dönmesi insani bir görev olarak sağlanmalıdır.

Cuevas'ın ülkesine dönme isteğini Pinochet Cuntası 1984'ün Ekim ayında reddetmişti. Başta sendikalar olmak üzere dünya kamuoyunun etkin bir kampanyasıyla Cuevas'ın evine dönmesi sağlanabilir. Bu konuda tüm insanlığa görev düşmektedir.

Ulusu, Yazar, Dördüncü Parti, Çankaya, Güniz Sokak ...

Sömürücülerin siyaset pazarı canlandı

● Ulusu ve Mehmet Yazar, Demirel ile Evren'in arasını yapmaya çalışıyor.

Özal ve ekibinin "iş bitirici" niteliği pek bir işe yaramamış olmalı ki Türkiye'de burjuvazi harıl harıl Özal'a alternatif aramaya koyuldu. Anlaşılan bu alternatif bulunursa Özal'ın "işi bitirilecek". Ama bu alternatif kolay bulunabilir mi, hepsinden önemlisi Cunta ile "alternatif"in ilişkileri istenilen biçimde kurulabilir mi? Bu soru önümüzdeki günlerin önemli sorusudur ve cevabının bulunmasının da pek kolay olmadığı anlaşılmaktadır.

Hatırlanacaktırki, bir süre öncesine kadar 12 Eylül öncesi siyasetçiler "tencereyi kirletenler" olarak nitelendiriliyor ve "bırakalım da yeniden mi kirletsinler?" denilerek siyaset dışına itilmelerinin izahı yapılıyordu. Anlaşılan enflasyonu indirmek yerine azdıran, işsizliği büyük boyutlara çıkaran ve işleri düzelteceği konusunda pek umut bırakmayan Özal ekibi cuntacıları da telaşlandırmaya başladı ki şimdilerde eski siyasetçilerin siyasi haklarının geri verilmesi meselesi tartışılır oldu. Daha önemlisi Evren'in şürekasından, 12 Eylül darbesinin başbakanı emekli amiral Ulusu bu konuda gayet mahçup, "biraz erken değil mi?" demektedir. Oysa insan ondan "ne demek efendim, ortada anayasa var. Bunların kaç yıl boyunca yasaklı olduğu orada belirtilmektedir" cevabını bekleyebilirdi.

Son olarak uzun zamandır aktif siyasete atılayım mı, atılmayayım mı diye papatya falına bakan Odalar Birliği Başkanı Mehmet Yazar da ağzından baklayı çıkardı. Kendisinin Demirel'le Çankaya arasında köprü olabileceğini, Demirel'le elele vererek sağın son şansını kullanabileceklerini açıkladı. (Nedense ya ülkenin son şansı, ya da sağın son şansı deyimleri sık sık kullanılıyor. Hayırdır.) Dahası gene Bülent Ulusu, yeni bir sağ parti kurulmaması gerektiğini, meclisteki boşta gezen mebusların anayasa gereğince başka partiye geçemeyeceklerini, bu yüzden bu mebuslarca kurulacak bir partiye DYP'nin kendini feshederek katılmasıyla sağın toplanabileceğini ilan etti.

DYP'nin inanmış savunucularından N.Ilıcak da, DYP'nin başına Mehmet Yazar'ın getirilmesini temin için Demirel'e bol bol dil dökmeyi ihmal etmedi. Tüm bu gelişmelerden anlaşılan şey şudur:

Burjuvazi kendine bir siyasal çıkış yolu aramaktadır. Ama bu öyle bir çıkış yolu olmalıdır ki hem işçi ve emekçi kitleler üzerinden sopayı eksik etmeyecek bir iktidar yapısı muhafaza edilsin, hem de yarısı halk desteksiz, diğer yarısı ise sür'atle desteğini kaybedecek olan parlamentoya payandalar sağlansın. DYP kapıdan değilse bile bacadan meclise sokulsun. Böylelikle erken seçim baskısı hafifletilsin, ya da ortadan kalksın. Bu siyasal olarak AP hareketiyle Cunta'nın uzlaştırılması, gerici-baskıcı bir rejimin uzun ömürlülüğünün sağlanması operasyonu olarak nitelendirilebilir.

Adalet Partisi demokrasi düşmanı bir partidir. Bundan hiç kuşku yok. Onun faşizm anayasasını, eski siyasetçilere siyaset yasağı koyan maddeler hariç benimsediğini de biliyoruz. Bunu açıkça ifade ettiler. Bu yüzden burjuvazinin şimdi soyunduğu siyasal operasyon olmayacak duaya amin demek olarak nitelendirilemez. Ama önerilen yöntem AP yöneticilerinin iştahını pek kabartacak niteliklerde değildir henüz. DYP'yi dağıtmak bir anlamda AP hareketini "likide etmek" demektir. MDP'ye benzer bir partiye dizginleri kaptırmak demektir. Bu dizginleri tekrar ele geçirmenin ise bir garantisi yoktur. Şimdi uzatılan yemi AP'nin yutması tam anlamıyla bir "zokayı yutmak" olur ki Demirel ve siyasi misyonu bir daha belini doğrultamaz. Ama pazarlık daha elverişli koşullarda tekrarlanacaktır. Demirel, zamanın kendi lehine işlediğini görmektedir. "Antrenör, bir bilene soralım, DYP'nin lokamatifi gibi kamuflajlarla çok sık gazete sütunlarına çıkan, siyaset kulisinin başlıca mihraklarından birini teşkil eden, "Güniz Sokak ne der?" sorusunun sıkça ortaya atılmasına neden olan Demirel daha büyük tavizler almadan uzlaşmaya yanaşmayacaktır. Örneğin Ulusu'nun önerdiği gibi "önce Mecliste Dördüncü Partinin kurulması, sonra siyasi haklar" değil, "önce siyasi haklar, gerisini sonra konuşuruz" şartı Demirel tarafından ortaya atılacaktır.

Biz biliyoruz ki burjuva siyaset adamlarının herşeyden önce korumaya özen gösterecekleri şey, burjuvazinin bütünsel çıkarlarıdır. Dolayısıyla tarihsel ve ekonomik biçimlenişi hiçbir zaman liberal olmamış burjuvazinin siyasetinde başka ilke yoktur. "Kırkından sonra" Demirel'den demokrasi medet edenler bir kere daha şapa oturacak, günü geldiğinde onun 1982 Anayasası'nı Demirel veya "1946 ruhu"nun bir başka temsilcisinin başına nasıl taç yapıldığını göreceklerdir.

Önümüzdeki günler, hızlanan burjuva siyaset trafiğinin yeni gelişmelerine gebedir. Ama bu değişiklikler, örgütlü bir güç durumuna henüz gelmemiş emekçi halkın yaşamında bir değişikliğe tekabül etmeyeceklerdir.

K. Kıbrıs'ta Amerikan üssü!

F.Almanya'da yayınlanmakta olan Frankfurter Rundschau gazetesinin 17 Aralık 1984 tarihli nüshasında "Amerikalılar Kıbrıs'ın Türk kesiminde de bir havaalanı yaptırıyor. Acil Müdahele Birlikleri için mi?" başlığını taşıyan bir yazı çıktı. Yazının özetleyerek yaptığımız bir çevirisini sunuyoruz.

"Geçen kış Kıbrıslı Rumlar, Akdeniz'deki bu adanın güney batısında, Ba yakınınındaki yeni havaalanı açtıkları zaman, bu tür olaylarda görülen normal törenler yapılmıştı...

Şubat 1985'te yeni bir açılış töreni daha yapılacak, ama bu kez adanın Türkiye tarafından işgal edilmiş kuzey kısmında. Çünkü Lefkonuk bölgesine yakın bir yerde yeni bir havaalanının yapımı bitmiş bulunuyor. Ama bu havaalanı açıkça bilinmeyen bir amaç için kullanıma açılacak..

....

Son aylarda yapımı sona ermekte olan Lefkonuk yakınlarındaki havaalanının büyüklüğü, Kıbrıslı Türklerin ihtiyaçları için birkaç ölçü fazla gelmektedir. Kıbrıs Türk Hava Yolları Kuzey Kıbrıs ile Anadolu arasında haftada ancak sekiz uçuş yapmakta, diğer havayolu şirketleri ise Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi tarafından yasadışı olarak nitelendirilen Kuzey'deki "devlet" üzerinden hiç uçmamaktadırlar.

.....

Kıbrıslı Rum uzmanların tahminlerine göre havaalanı için şimdiye kadar en fazla 1.7 milyar mark harcamıştır. Bu miktar ise Kıbrıs Türk "Cumhuriyeti"nin yıllık bütçesinin yedi katı ve Kıbrıs Türklerinin 1984 yılında ihraç ettikleri mal tutarının 11 katından fazladır... Para acaba Türkiye'den mi gelmiştir? Türkiye devlet bütçesinden 1983 ve 1984 yıllarında Kıbrıslı Türklere toplam 1.3 milyar mark tutarında yardım yapılmıştır. Yaklaşık 250 milyon mark da her yıl Kıbrıs'da yerleşmiş bulunan askeri işgal kuvvetlerine gitmektedir.

Türkiye'nin sefil hazine durumu gözönüne alınırsa, Ankara'nın ek olarak bütçe dışından 1.7 milyar daha Kıbrıs'ta havaalanı yapımı için para göndermiş olması olasılığı çok ama çok azdır. Ayrıca Ankara'nın hangi stratejik çıkarları düşünerek Kuzey kıbrıs'ta yeni bir hava üssü kurmak isteyeceği de bilinmemektedir. Güney Anadolu sahillerindeki askeri havaalanlarının adadan uzaklığı yarım saatlik bir uçuş uzaklığına eşittir.

......

Yakın Doğu'daki bir bunalım durumunda kullanılması tasarlanan "Acil Müdahele Gücü" için güvenilir bir üs bulma, şu anda Akdeniz'de ABD ordusunun acil sorunları arasında bulunmaktadır... Ne Türkiye, ne Yunanistan, Arap ülkeleriyle olan iyi ilişkileri gözönüne alınırsa, kendi hava üslerini bu tür komando eylemlerinin emrine veremez. Amerikalılar Denktaş'a bu tür hizmetler için külliyetli miktarda bir tazminat verecek olduktan sonra onunla bu tür sorunları herhalde olmayacaktır. Böylesi bir tazminat bedeli veya bunun iki taksidi 550 milyon dolar tutabilir ki bu da havaalanının yapımı için harcanan paraya eşdeğerdir.

«Kafasını koparmak!»

● Kenan Evren. "Bozuk İlaç Yapanların Kafasını Koparmalı" dedi.

Masal kahramanı "Dev"ler insanları "kıtır kıtır" yerlerdi. Salacak Canavarı da üç kişi "doğramıştı". Bir akıl hastası katil, ırzına geçtiği çocuğun "başını ezerek" kayıplara karışmıştı. Atatürk'ün siyasi "hüneri" "ipte sallandırdıklarının" sayısıyla doğru orantılıydı. Ceddimiz Viyana kapılarında "kılıçtan geçirmişti". Bin atlı akınlarda çocuklar gibi şendik!..

Ve Evren Paşa: "Bozuk ilaç yapanların kafasını koparmalı" dedi.

Yok hayır, kırk iple kırk katıra bağlayıp kırk katırı aykırı sürmeli ve kırk parçaya bölmeli. Kazığa oturtmak da mümkün. Çiviyle kulaklarından asılmaz mı? Kıçına cop sokup penisinden elektrik versek nasıl olur?

Ve Evren: "Asmayıp da bunları cezaevlerinde besleyelim mi?"

Haşa huzurdan ekmeğin dilimi haramdır. Koltuk altlarına kaynamış yumurta koyup hoplatmalı, kırk cihan pehlivanı bulup coplatmalı, kızgın yağ dökülmüş taş avlularda zıplatmalıyız. Helak düşeni fırınlarda yakmalı küllerini cehennem zebanilerinin ağzına atmalıyız.

.....

İnsanlaşmak bir süreçtir. Basamak basamak gelişir. Bir eğitim, bir tekamül sorunudur.

Kenan Evren bu tekamülün ilk basamağında bile değildir. Gördüğü askeri talim, kışla hayatı ve 12 Eylül'le üstlendiği misyon, hayvanca yanını geliştirmiş ve pekiştirmiştir. Tabiri caizse bir barbardır. Gerçek bir yamyamdır. Öcü'dür.

İşte kanıtı: "İnsanın Kafasını Koparmak"!

Hainlere ve döneklere af

Rejim partilerinin (ANAP, HP, MDP) "acaba Evren Paşa ne der?" endişesi içinde zaman zaman ısıttıkları "siyasi af" şimdi biraz daha "anlaşılır" hale geldi. Anlaşıldı ki, nasıl bir "af" çıkması gerektiğine "Paşa ve Konseyleri" (CBK, MGK, Hükümet-Ordu Konseyi) karar verdikten sonra hükümet uygulamaya geçecek, partiler "onaylıyacaklar"!

Evren Paşa'nın dikte ettirdiği "af" formülü hükümetin elinde hazır bekliyor. Paşa "af büyüklüğün şanındandır" diyerek kendisine "büyüklüğünü" hatırlatanları nihayet kıramadı.

Hükümet taslağı "pişmanlık duyanları ve örgütünü ele verenlerin" cezalarını indirmek suretiyle "affetmeyi" öngörüyor. Söylendiği kadarıyla "affedilenlerin" idamlık cezaları 24 yıla, müebbet cezaları 20 yıla ve diğer cezaları da muhtelif miktarlarda "aşağı çekilerek" "affedilecekler"!

Rejimden af bekleyenler varsa, onlar için öngörülen "af" işte budur ve tam da onların karekterine uygun düşmektedir. Pişman olmak ve örgütünü ele vermek! Yani "suçlu" olduğunu peşinen kabul etmek. Bu faşist darbeyi, halka beş yıldır çektirdiklerini, işkenceyi, katliamı, zulmü "haklı" bulmak demektir. Rejimin nezdinde "affedilir olmak"... İşte bu gerçekten suç işlemek demektir.

Bu Evren Paşa'nın ilk "affı" da olmayacak. Hatırlardadır, darbeciler "Konseylerinin" adını değiştirirken, yani "beş kafadar" kanun çıkarma yetkilerini bir başına ve son defa kullanırken çıkardıkları bir "kanunla" kendilerini affetmişler (!) ve "akıllıca" davranmışlardı. Besbelli ki onlar, kendi açılarından haklı bir tutumla, "gerçek suçluları" affetmektedirler. Şimdiki taslakları da "yerli yerine" oturuyor.

Bu "af" Evren paşanın şanından olabilir. Ama bu "af" kapsamı dışında kalmak ise büyüklüğün şanındandır.

Kim paylaştırıyor, nasıl paylaştırıyor?

● Türkiye'de ulusal gelirin paylaşımındaki mevcut anormal "denge" 12 Eylül faşist darbesinden sonraki 4 yıl içinde altüst olarak işçi ve emekçiler aleyhine "başka bir dengeye" dönüştü.

Faşizmin kime ne kadar zarar verdiği ve kime ne yarar sağladığı, Türkiye'de faşizm altında ulusal gelirin paylaşımındaki değişimden anlaşılıyor.

Aşağıdaki rakamlar "resmidir" ve Türkiye'de "ekmeğin nasıl paylaşıldığına" ilişkindir. Görelim:

Yıllar	Tarım gelirleri	Ücret gelirleri	Kâr-Faiz-Rant gelirleri
1965	% 30.50	% 28.60	% 40.90
1980	% 20.90	% 26.50	% 52.60
1983	% 17.90	% 22.10	% 60.00
1984	% 18.40	% 22.10	% 59.50

Tablodan da görülüyor ki, 50 milyon nüfus üç gruba ayrılmış. Hangi grupta kaç kişi var, bu belli değil. Ama biz, doğruya çok yakın bir tahmin yapabiliriz. Tarım kesiminde yaşayan nüfus toplamı 20 milyon. İşçi, memur, serbest meslek ve hizmetler grubu, aileleriyle birlikte 25 milyon. Ve bunların dışında, kâr, faiz ve rant (kira vb) gelirleriyle yaşayan toplam 5 milyon kişi, etti 50 milyon.

Bu elli milyondan 45 milyon kişi, yani her on kişiden dokuzu, ulusal gelirin % 40'ını alırken, geriye kalan 5 milyon kişi, yani her on kişiden bir kişi % 60'ını alıyor.

Nüfusun onda biri ulusal gelirin beşte üçünü alıyor. Onda dokuzu ise, beşte ikisini alıyor. Bu paylaştırmayı kim gerçekleştiriyor?

Bunu faşizm gerçekleştiriyor. Yani Cunta'nın sopası! Sendikaları olmaksızın işçiler, kooperatifleri olmaksızın üretici köylüler ve demokratik-siyasal hakları olmadan bütün bu emekçiler gelir düzeylerini koruyamıyorlar. Buna şaşmamak gerekir, çünkü faşizm bu amaçla tezgahlanmıştı.

Tablo gösteriyor ki, 12 Eylül'den önce bu paylaşma yine emekçiler lehine değildi ama bugünkünden iyi idi. Faşizm altında kitleler hızla yoksullaştırıldı, açlık sınırına itildi, ulusal gelir içindeki sömürücü sınıfların büyük payı daha da büyüdü.

Bu tabloyu sadece ve sadece, bugünkü Evren-Özal rejimini değiştirip demokrasiyi kuracak olan halk mücadelesi delebilir. Aksi halde "böyle gidecek"tir!

Burjuva siyaset sahnesinde orta oyunu kapalı gişe

5 Kasım 1983'ten 7 Kasım 1983'e farkeden neydi? Bir parlamento. Üç siyasi parti ve 400 milletvekili. Tabii bir de hükümet!

Herşey doğal olsa, oyun kuralına göre oynanmış bulunsa az bir değişiklik değil. Ama "herkes" biliyor ki, bu bir komedi. Evet, herkes. 19 milyon seçmenin hemen hepsi!

Bildiği şuradan belli: Gazeteler 17 yaşındaki "çaycı Yalçın'ın" bir yılda "banker Yalçın" olup "devlet büyükleriyle" yanyana gelmesini yazıyor ve kanıtlıyor da, kimse aldırmıyor. Evlenmiş, Ulusu mesaj yollamış. Kemalist Atılım Derneği'ni kurmuş, Nurettin Ersin'le tanışmış. Feyzioğlu'na nikah kıydırmış. Ünlü sahne sanatçılarıyla (!) beraber olmuş. Özal'la arası iyi. Birkaç yüzmilyon götürmüş. Hükümette adamları, protokolde yeri var. 50 milyon insanın işini gücünü bırakıp aylarca ve katıla katıla gülmesi gereken bir tablo. Ve 50 milyon "zaten bildiğim şeyler" der gibi ilgisiz.

....

Başka bir sahne. Gazeteci Sunalp ile konuşuyor. "Ben akıllı ve büyük adamım", "doğuştan liderim, bu vasfım manga komutanlığından başlar", "komünizmi inceledim, pempeden kızıla dönüşür" vb. gibi sözleri her gün, her saat eden Turgut Sunalp'la. Normalde "halk içinde gezmesi sakıncalı", Evren Paşa'nın piyasaya sürdüğü liderlerinden biriyle. Niyeti besbelli. Gazetecilik yapmak, "dalgasını geçmek" ve bu zırva torbasını "iyice deşmek"! "... etrafımda tazyik çok oldu. Parti kurmamı istediler, hatta parti genel başkanlığını teklif ettiler. O sırada Ankara ile yaptığım bir konuşmada halim hatırım soruldu.... Bir arkadaşım, yüksek rütbeli bir asker... Siyasete girmeyi istememiştim, fakat hizmetten kaçan bir insan değilim. Sayın Cumhurbaşkanı ile görüştüm. Benim de diğer zevat gibi hizmet alırsam memnun olacaklarını söylediler... Benim icazetim vardı da Turgut Özal'ın icazeti yok muydu yani. Kendisi Cumhurbaşkanını ziyaret etti, izin verilirse parti kuracağını, verilmezse Amerikan Bankasına geçeceğini söyledi... Halkçı Parti mi?... Parti kuranların hepsinin Cumhurbaşkanına müracaatları oldu..." (Milliyet, 11 Mart 1985)

Gazeteci vurgununu vurmuş, "malı götürmüştü", yayınlandığında kıyamet kopacaktı. Yayınlandı da...

Gene tısss yok!

Niye yok? Sunalp Paşa'nın "akli melekeleri" yerinde. Evren Paşa'nın senaryosunu faşediyor. Olursa bu kadar olur.

Belli ki herkes, "herkes" derken, bütün millet, işin başından beri farkında. Her şeyde bir anormallik, bir garabet görüyordu. Bu bir oyundu. Komik mi komik.

Ama ne gülen vardı, ne de oynayan. Şimdi de yok.

Bugün, zaten "bilinen", şey bir kere daha biliniyor... Oyun olduğu belli. Hükümeti, başbakanı, parlamentosu ve partileri olan bir oyun. Faşizmin oyunu. Güldürü.

Güldürüye gülünür. Bu güldürüye aylarca, yıllarca gülünür. Ya kimsenin gülecek takati yok, ya da bu güldürü, insan ve toplum hayatı üstüne oynanıyor da bunun için gülen yok. Kimbilir, belki herkes hayatı ciddiye almaktan yana.

Fakat yine de gülünecek yanı var. Ve bizim de biraz olsun gülmeye ihtiyacımız var. Güldürü de bu kadar ciddiye alınmaz ki! Biz de "pişmiş kelle" değiliz Sunalp'ın dediği gibi.

Dış borçlar Latin Amerika'nın belini büküyor

● Amerikan banka faizlerindeki % 11'lik artış üçüncü dünya ülkelerinin borçlarında 6 milyar dolarlık bir artışa yolaçıyor.

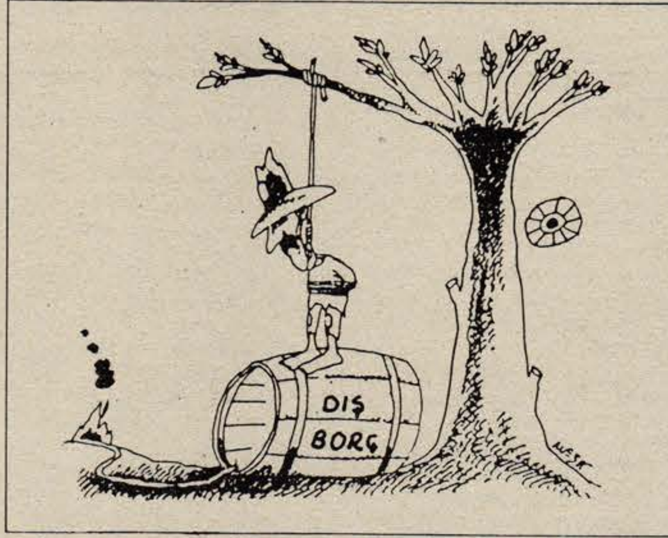
İMF politikaları, Amerikan dolarının ve faiz hadlerinin yükselişi üçüncü dünya ülkeleri adıyla adlandırılan ülkelerin ekonomilerini altüst ediyor, onların zaten kısıtlı kaynaklarının daha büyük oranlarda emperyalizme, en baştan da Amerikan emperyalizmine peşkeş çekilmesine neden oluyor.

Dış borçlanma bu ülkeleri içinden çıkılmaz bir borç batağına sürüklüyor ve giderek borçların faizlerini ödemek için bile borç almak zorunda bırakılıyor.

Bu sorunu görüşmek üzere 11 Latin Amerika ülkesi dışişleri ve maliye bakanları bir toplantı yaptı. Toplantıya toplam dış borçları 360 milyar dolar olan şu ülkeler katıldı: Arjantin, Bolivya, Brezilya, Kolombiya, Şili, Ekvator, Meksika, Peru, Dominik Cumhuriyeti, Venezuela ve Uruguay.

Toplantı daha bitmeden Amerikan bankaları faiz hadlerini arttırdı. Yapılan hesaplara göre Amerikan bankalarının faiz hadlerini % 1 oranında arttırması durumunda üçüncü dünya ülkelerinin dış borç yükü 6 milyar dolarlık bir sıçrama gösteriyor. Latin Amerika ülkelerinin dış borç toplamı tüm dünyadaki dış borçların % 45'ini teşkil ettiğinden faiz hadlerinin artışından ençok Latin Amerika etkileniyor.

Birleşmiş Milletlerin Latin Amerika Ekonomik Komisyonunun yaptığı hesaplara göre 1990 yılında Latin Amerika ülkeleri tüm ihracat gelirlerini o tarihte 450 milyar doları bulacak olan dış borçlarının taksitlerini ödemek için kullanacaklar. Komisyonun bulgularına göre Latin Amerika ülkelerinin borç veren ülkelere borç ödemesi için yılda transfer edeceği meblağ 65 milyar doları bulacak.

İçinden çıkılmaz hale gelen dış borçlar sorununa bir çözüm bulabilmek için yapılan toplantılar şimdiye kadar bir sonuç vermedi. Borçlu ülkelerin, borçlu oldukları bankalara ve ülkelere topyekün rest çekmeleri ve borçlarını sabit faizle uzun vadelere yayılmış olarak ödemeleri rahatlatıcı bir formül olarak beliriyor. Ancak bunun sağlanması için borçlu ülkelerin tam bir uyum içinde davranmaları gerekiyor. Oysa bu ülkeler genellikle emperyalizme bağımlı hale getirilmiş ekonomilere sahip ve bunların iktidarlarının sınıf yapısı emperyalizmle ciddi ve uzun soluklu bir hesaplaşmaya girmeye müsait değildir. Ama borçların da ödenemez hale geldigi bir gerçek. Bu yüzden toplantıya katılan bakanlar, sorunun ekonomik bir sorun olmaktan çıkıp, siyasal bir sorun haline geldiğini ifade ediyorlar. Amacı daha çok kâr olan kapitalizmin mantığında ise insaf diye bir kelime yok.

Yoksullaşma kapanı

Birleşmiş Milletler Latin Amerika Ekonomik Komisyonu'nun yayınladığı rakamlar, bölgenin korkunç bir yoksullaşma süreci içinde olduğunu bir kere daha sergiliyor. Latin Amerika ülkelerinin ulusal gelirlerinde 1981'den 1984'e kadar sürekli bir düşüş ortaya çıkmış durumda. Örneğin Bolivya'nın ulusal geliri dört yılda % 24.6; El Salvador'un % 21.8; ve Venezüela ile Uruguay'ın % 16.2 oranında düşmüş bulunuyor.

Liste şöyle devam ediyor: Kosto Rika % 14.1, Arjantin % 11.8, Şili % 11.2, Brezilya % 8.9, Meksika % 6.3, ve Kolombiya % 1.5. Yalnızca Panama ve Dominik Cumhuriyeti'nin ulusal gelirinde küçük artışlar var (% 1.1 ve 1.7). Bölgenin ulusal geliri bir bütün olarak % 8.9 oranında düşmüş. Oysa aynı dönemde sanayileşmiş ülkelerin ulusal gelirleri % 4.9 oranında artmış.

Nükleer savaşı kazanmak ne kadar basit değil mi?

Federal Almanya'daki ABD askeri personeli tarafından Almanca olarak çıkartılan "baştan başa resimli" bir dergi, Almanlara nükleer bir savaştan pek korkulmaması gerektiğini, böyle bir savaşın kazanılabileceğini anlatıyor. Şimdi dergideki resimleri birlikte izleyelim ve yanındaki izahatı okuyalım:

1. Düşman nükleer füzelerini ateşliyor.

2. Anti-füze silahlar ateşleniyor. Bunlar düşman füzelerinin çoğunu havadayken tahrip ediyor.

3. "Tek tük" düşman füzeleri füze savunma sistemini yararak patlıyor ve bir miktar tahribat yaratıyor.

4. Müttefeklerin birleşik hareketi düşmanın direncini yerlebir ediyor. Müttefik ülkelerdeki sivil nüfus sığınaklardan çıkıyor.

5. Ordu komutanlığı bir zafer yürüyüşü düzenliyor. Halk muzaffer askerlerle kucaklaşıyor.

6. Askerler terhis olup ailelerinin yanına dönüyor.

Ne kadar basit değil mi? Bundan korkacak ne var? Alt tarafı küçük bir nükleer savaş yapacağız ve fazla zarar görmeden düşmanı yamyassı edeceğiz. Barış, barış diye sokaklara dökülmenin alemi mi var?

DAYANIŞMA'NIN NOTU: Sovyetler Birliği nükleer silahları ilk kullanan olmayacağını ilan ettiği ve aynı taahhüdü ABD'nin de yapmasını istediği ve ABD'nin bunu reddettiği biliniyor. Ama yukardaki metinde görüldüğü gibi nükleer silahları ilk defa "düşman" kullanıyor. Yani ABD propaganda makinesi geniş kitlelerin bilgi eksikliğinden istifade ederek onlara yalanlara dayalı senaryolar sunuyor.

Yeni Zelanda hükümetinin barışçı girişimi:

Nükleer silah taşıyan gemilere limanlar yasak!

Yeni Zellanda'da iktidarda bunan İşçi Partisi hükümeti Güney Pasifiğin nükleer silahlardan arındırılması yolundaki kararının ilk adımı olarak ülke limanlarına nükleer silah taşıyan veya nükleer güçle çalışan savaş gemilerinin girmesini yasakladı. Bu yasağa uygun olarak da ABD'nin savaş gemilerinden Buchanan'ın Yeni Zellanda limanlarına girme isteğini reddetti.

Yeni Zellanda, Avustralya ve ABD ile birlikte 1951 yılında kurulan Güney Pasifik Güvenlik Anlaşması'nın (ANZUS) üyesi bulunuyor. ANZUS, "bizim" NATO'nun bir benzeri ve gene NATO'nun sık sık yaptığı askeri tatbikatlar gibi tatbikatları Güney Pasifikte gerçekleştiriyor. ANZUS'un çatlamasına yol açan olay böyle bir tatbikat dolayısıyla ortaya çıktı. Yeni Zellanda hükümeti tatbikata katılacak olan ABD destoreyeri Buchanan'ın nükleer silah taşıyıp taşımadığını sordu. ABD hükümeti bu soruya cevap vermeyi reddedince de 4 Şubat tarihinde Buchanan'ın limanlara girmesi yasaklandı.

ABD hükümet sözcüsü, ABD hükümetinin kızgınlığını ifade etmekten çekinmekte ve Yeni Zallanda'nın bu kararının bedelini ödeyeceğini ifade etti.

Yeni Zellanda Başbakanı David Lange geçtiğimiz çarşamba günü (28 Şubat) verdiği demeçte ABD'nin onu görevinden uzaklaştırmaya çalıştığını ve baskıcı metodlar uyguladığını, casusluk ve askeri operasyonlarını ilerlettiğini açıkladı. Lange'a göre "sınırlı demokrasilerde yaşayan insanların üzerindeki bu tür dayatmalar totaliter olarak addedilir ve bunlara karşı mücadele edilmelidir." Lange her yeni seçilen hükümetin Yeni Zellanda'ya gelecek nükleer silahlara hoşgeldin demeyeceğini, artık ABD'nin bunu anlaması gerektiğini söyledi.

Son yıllarda yığınsal bir barış hareketi Yeni Zellanda'yı etkisi altına almış ve etkili bir siyasal güç haline gelmişti. Yeni Zellanda nüfusunun üçte ikisinden fazla sayıda insan, yani iki milyon kişi yaşadıkları kasaba ve şehirleri nükleer silahlardan arınmış bölge ilan etmişti. Bu gelişmenin bir sonucu olarak İşçi Partisi'nin daha iktidara gelmeden önce ilan ettiği, ülkeyi ve Güney Pasifiği nükleer silahlardan arınmış bölge haline getirme niyeti seçmenlerden büyük destek görmüştü.

ABD emperyalizmi hem ANZUS paktının işe yaramaz hale gelmesinden, hem de Yeni Zellanda hükümetinin kararının Avusturalya'ya, Japonya'ya hatta Batı Avrupa'ya örnek olmasından büyük endişe duyuyor.

Reagan'ın kardeşleri Nikaragua'da yeni evlileri öldürüyorlar

● Regan'ın "kardeşleri" terör estiriyorlar.

"Nikaragua'lı "Kontra"lar bizim zanaatkar babalarımızın ruhunu taşıyorlar. Onlar bizim kardeşlerimizdir" demiş Reagan. Bununla da yetinmemiş, "onlar bağımsızlık ve demokrasi için savaşan özgürlük savaşçılarıdır" da demiş. İşte bu "özgürlük savaşçıları", 1984 Noelinde 1 gün sonra kiliseden evlerine doğru gitmekte olan bir düğün alayını tenha yolda basarak gelin dahil 6 kişiyi katlettiler. Bunu neden yaptılar? Eylemlerini açıklayan pekçok rapor cevabını veriyor bunun: Stratejilerini halkı terörize etmek diye seçmişler de ondan...

Geçtiğimiz günlerde Amerika'da 97 sayfalık bir rapor, Americas Watch tarafından yayınlandı. Bu rapor kontraların bu işi 1982'den beri sürekli ve sistematik olarak yaptıklarını ortaya koydu. Americas Watch'ın raporunda görüşü alınan avukatların da doğruladığı korkunç hikayeler vardı. Kontralar sürekli olarak silahsız sivil halkı, kaçmaya çabalayan kadın ve çocuklar da dahil olmak üzere sistemlice katletmişler, sivilleri kaçırmış, işkence etmiş, hapishanelerde eziyet etmişlerdi. Rapora göre "terörü bütün şekilleriyle" kullanmışlardı. Bu cinayetleri işleyen 5 grubun başında Honduras'ta mevzilenen yaklaşık 12 bin çeteye sahip "Nikaragua Demokratik Gücü" (NDF) ve Misura adlı yerliler grubu geliyordu.

Aslında Reagan'ın Nikaragua yönetimine bakış açısıyla Kontralarınkini birbirinden ayırmak olanaksız. Reagan'a göre Nikaragua artık "totaliter bir komünist devlet" olmuştur. George Shultz da aynı fikirde. Dışişleri bakanına göre Nikaragua artık "demir perde gerisine" düşmüştür. Aslında pek böyle değildir ama bütün bunlar Reagan'a burnunu sokma hakkını kendisinde görmesi için yetiyor.

Kilise ve sendikaların rejimi desteklediği, özgürce seçimlerin yapılıp muhalefetin ortaya çıkabildiği böyle bir ülke için Reagan hâlâ, bile bile saplantılar içinde. Kontralara desteği de bu yüzden. Dışardan müdahele edemediği ülkeyi içerden bölmeyi ve Sandinistleri "Sam Amcalarına" yalvar yakar hale ancak onların sayesinde getirebileceğini sanıyor. Aslında ABD eski genel kurmay başkanı Paul F. Gorman'a kulak verse iyi olur. Çünkü Gorman "Kontraların mevcut hükümeti devirmeye görünen bir gelecekte pek güçleri yok" diye düşünüyor. Reagan'ın Nikaragua konusunda diğerlerinden niçin bu kadar ayrı bir saplantı içinde olduğunu anlamak zor değil. Reagan Vietnam'ın acısını Nikaragua'dan çıkarmak istiyor. Oysa aklı başında herkes, Amerikan halkının bizzat kendisi gerçekleri görebiliyor. Washinton Post - ABD News gazetesinin geçen ay "ABD Nikaragua hükümetini devirmeye çalışmalı mı?" anketine büyük çoğunlukla (% 70) hayır cevabı verildi. Bu nasıl bir başkandır ki hayal ürünü düşmanlar yaratır; bu nasıl bir politikadır ki cinayetlerle beslenir!

ABD'de çocuklar da sömürü düzeninin kurbanı oluyorlar

● ABD'de çocuklar arasında suçluluk oranı ürkütücü boyutlara vardı.

● Çocuklar işledikleri suçlarda ya büyüklerinden gördükleri muameleyi ya da televizyondaki filmleri örnek olarak alıyorlar.

Amerika Birleşik Devletleri üretimde, sporda, çeşitli alanlarda birçok rekorların kırıldığı bir ülke. Ama bu rekorların bazıları hiç de övünülecek türden değil. Örneğin çocuklar arasındaki "suçluluk" oranı. Aşağıdaki örnekler derin bir yoksullukla, korkunç bir zenginliğin çok yaygın bir bencillik ortamında yanyana ortaya çıktığı ABD'de çocuk "suçluların" acı ve düşündürücü durumunu gözler önüne seriyor.

● 1977 yılında Frank A. Ross henüz 16 yaşındayken idama mahkum edildi ve belki de böylece en genç yaşta idama mahkum olan kişi rekorunun kırılmasını sağladı. Frank 6 dolarını almak için 74 yaşındaki bir kadını tekmeleyerek öldürmüştü.

● 1981 Mart'ında ise en genç "banka soyguncusu" ABD gazetelerinin manşet haberlerini teşkil etti. 9 yaşındaki Robert 6. caddedeki bir New York bankasını silahla soymuş ve aldığı 118 dolarla satın aldığı patates kızartmasını yerken yakalanmıştı.

● Gene Mart 1981'de Kaliforniya'da 11 yaşındaki dünyanın en genç "katili" beş yaşındaki maktülün ceplerine çakıltaşı doldurmuş ve onu nehre atmıştı.

● Mayıs 1984'te yedi ve dokuz yaşlarındaki iki kardeş sekiz aylık bebek Barbara Parks'a önce işkence etmişler, sonra da öldürmüşlerdi. Çocuklar ilhamlarını annelerinin okuduğu Porno (en paspaye bir şekilde cinsel ilişkileri konu edinen) mecmuasındaki resimlerden almışlardı.

● 82 yaşındaki bir kadını öldüren 15 yaşındaki Reny Zamora'nın avukatları müvekkillerinin savunmasında temel olarak kendilerine televizyonun kötü etkilerini almışlardı.

Çocukların, yetişkin katillerin kurbanı olduğu olaylar ise saymakla bitmez. Sevgisizlik ortamında yetişen ve sürekli kötü muameleye, dayağa ve hatta işkenceye maruz kalan çocuklar, içleri nefret ve korkuyla dolu olarak büyüyorlar. Ve büyüklerinden gördükleri muameleyi başkaları üzerinde deniyorlar.

20 bin kişi D.Almanya'ya dönmek istiyor

Demokratik Alman Cumhuriyeti'nden (DDR) F.Almanya'ya batının binbir teşviki ve aldatmasıyla gelmiş 20 bin kişi, "demokrasinin ve zenginliğin cenneti" olarak tanıtılan kapitalizmin ne menem birşey olduğunu bizzat yaşadıktan sonra, ülkelerine tekrar geri dönmek için sıraya girdiler.

Almanya Sosyalist Birlik Partisi'nin merkez yayın organı "Neues Deutschland"da bir kısmı yayınlanan dilekçelerde şöyle deniyor. "Federal Almanya'daki ilişkilerden hayal kırıklığına uğradık. -- DAC'ye geri dönmek istiyorum, çünkü kendimi F.Almanya'da yabancı bir dünyada hissediyorum. - F.Almanya'daki sosyal güvenlikten ve işsizlikten hayal kırıklığına uğradım - Kız arkadaşımla birlikte sosyal güvence içerisinde yaşamak için geri dönmek istiyorum. -- F.Almanya'daki sosyal ilişkilere uyum sağlayamıyorum. — F.Almanya'da diğer insanlarla hiçbir ilişki kuramadım. - F.Almanya'daki gerçek iş ve yaşam koşullarıyla uyum sağlayamıyorum. Uzun zamandan beri işsizim ve ülkemiz DAC'ye geri dönmek istiyorum. - - Geri dönmek istiyoruz çünkü, burada çocuklarımızın geleceği garanti altında değil. — Çocuğumla beraber güvenlikli bir ülkeye geri dönmek istiyorum. -- Sadece sosyalizme şans tanıyorum. — DAC'ye geri dönmek istiyoruz, çünkü hangi devletin daha iyi olduğunu bizzat yaşayarak öğrendik."

Dilekçe verenler arasında bulunan Speyer'den (Rheinland-Pfalz) 19 yaşındaki Udo Wilke, dilekçesinde yabancı olduğu yaşam koşullarına alışamadığını, mesleki öğrenim için bir yer bulamadığını ve vatan özlemi çektiğini yazıyor. Yine dilekçe verenlerin en yaşlısı (66) olan Lünen-Lippe'den Erna Wölk de şöyle yazıyor: "DAC'ye geri dönmek istiyorum. Akrabalarım verdikleri sözün hiçbirini tutmadılar. Yalnız ve yabancı bir çevrede yardımsızım." Yine Gross-Umstadt'da (Hessen) doktorluk yapan karı-koca Wilfried ve Elke Weber de, DAC'de özellikle çocukların kişisel ve mesleki eğitimi için çok şeylerin yapıldığını, ayrıca DAC'nin "daha yaşamaya değer" olduğunu yazarak, mutlaka dönmek istediklerini belirtiyorlar.

Öte yandan DAC İstatistik Dairesi'nin açıklamasına göre, 1975'ten bu yana 13 binden fazla kişi geri dönmüş. Bu rakam sadece 1984 yılında 1100'e ulaşmış.

Bu 20 binin üzerindeki insanın geri dönme isteği, sosyalizmin kapitalizme olan üstünlüğünü bir kez daha kanıtlamakla kalmıyor. Ya da bu insanlar sadece kapitalizmde işsizliğin, pahalılığın ve "gemisini kurtaran kaptandır" bencil düşüncesinin egemen olduğunu bizzat yaşayarak anladıkları için dönmek istemiyorlar. Sosyalizm kendi insanını da kollektif yaşamaya ve düşünmeye alışkın insanını da yaratıyor. Ve sosyalizmin ürünü bu insanlar bencil ilişkilerin egemen olduğu kapitalizme ve onun insanına alışamadıkları için de ülkelerine dönmek istiyorlar.

Aralarında DKP'nin de bulunduğu barış güçleri Giessen'deki belediye seçimlerine "Barış Listesi" adıyla ortak olarak girdiler.

CDU büyük oy kaybına uğradı

10 Mart tarihinde Hessen, Saarland ve Batı Berlin'de yapılan seçimlerde sağ koalisyon büyük oy kaybına uğrarken, SPD ve Yeşiller oylarını önemli ölçüde arttırdı. Saarland eyaletinde yapılan parlamento seçimlerinde SPD oyların % 49.2'sini (1980: % 45. 4), CDU % 37.3'ünü (44), FDP % 10'unu (6.9) ve Yeşiller % 2.5'ğunu (2.9) aldı. Bu seçimlerde SPD ilk defa Saarland eyaletinde çoğunluğu kazanırken, aynı zamanda Unsere Zeit Gazetesi'nin de belirttiği gibi "barış yanlısı, füzelere karşı, işyerlerinin korunması ve işsizliğin ortadan kaldırılması için mücadele etmek isteyen" Oskar Lafontaine eyalet başbakanı oldu.

Hessen'de yapılan belediye seçimlerinde de sağ koalisyon oy kaybına uğrarken, SPD ve Yeşiller oylarını arttırdılar. Hessen eyaletindeki seçimlerde SPD oyların % 43. 99'unu (1981. % 39.9), CDU % 38.6'sını (44.8), Yeşiller % 4'unu (1.7) ve FDP % 4.4'ünü (5.4) aldı. Sağ koalisyonun oy kaybına rağmen Frankfurt Belediye Başkanlığını % 49.5 oy oranıyla CDU'lu ve SPD hükümeti döneminde bakanlık yapmış Wallmann aldı. Fakat SPD ve Yeşiller Frankfurt'daki oy oranlarını buna rağmen % 6.2 oranında arttırdılar.

Batı Berlin'de yapılan seçimlerde ise CDU oy kaybına uğramasına rağmen, çoğunluğu aldı. Batı Berlin'deki seçimlerde SPD'nin de oy kaybına uğramasına, Schmidt hükümeti döneminde Savunma Bakanlığı yapmış, barış karşıtı ve ABD füzelerinin F.Almanya topraklarına yerleştirilmesinin baş savunucusu, ayrıca SPD'nin sağ kanadının önde gelen kişilerinden Hans Appel'ı göstermesi neden olarak gösteriliyor.

Son seçimlere sağ koalisyonun yönetime geldiğinden bu yana uyguladığı politikalara ve sürekli büyüyen işsizliğe seçmenin bir tepkisi olarak bakılmalıdır. Fakat bu tepkinin gerçek alternatiflere henüz yönelmemiş olması ve bu seçimlerde de DKP'nin oy kaybına uğraması bir olumsuzluktur, ama umutsuzluk kaynağı değildir. Emekçi kitleler tarihte hep deneyerek öğrenmişlerdir. F.Alman işçi sınıfı ve emekçileri de gerçek kurtuluşlarını sağlayacak gerçek alternatiflere bir gün mutlaka yöneleceklerdir. Alman işçi sınıfının tarihi, onun buna yetenekli olduğunun şanlı örnekleriyle doludur.

Belçikalılar Amerikan füzelerine hayır diyorlar

● Çeşitli demokratik örgütler protesto gösterileri yapacaklar.

● Bir kamuoyu yoklamasına göre Belçikalıların yüzde 80'i Amerikan nükleer füzelerinin ülkeye yerleştirilmesine kesinlikle karşı çıkıyor.

Belçika başbakanı W. Martens yılın başında Washington'u resmi ziyarete giderken, o zaman basına yansıyan yorumlara göre; ülkeye yerleştirilmesi istenen füzelere ilişkin Belçika halkının görüşlerini de götürmüştür. Ne var ki, Martens bu sorunla ilgili olarak Washington'dan ikna olmuş olarak, Amerikan görüşünü benimseyerek dönmüştü. Daha sonra 17 Ocak günü başbakan Martens Brüksel'de yaptığı bir açıklamada, hükümet olarak, Mart ayı sonlarında 48 Amerikan füzesinin Belçika'ya yerleştirilmesi konusunda karar alacaklarını açıklamıştı.

Bir kamuoyu yoklamasından alınan verilere göre Belçikalıların % 80'i orta menzilli Amerikan nükleer füzelerinin ülkeye yerleştirilmesine kesinlikle karşı çıkıyor. Buna rağmen hükümet gizli olarak bu "ilk vuruş silahlarını" Belçika'nın güney kesiminde bulunan Florennes kasabasındaki hava üssüne yerleştirmek için hazırlıklara başlamış bulunuyor. Füzeler sorunu konusunda hükümetin bu tutumu, halkın görüşünü dikkate almama eğilimi Belçika toplumu arasında ciddi bir kaygı yarattı. Bu durum diğer yandan da füzelere karşı yürütülen mücadelenin etkinliğini artırdı. Barış hareketinin koordinasyon merkezlerinden Barış ve Gelişme İçin Ulusal Eylem Komitesi ile Nükleer Silahlara Karşı Eylem İçin Flaman Komitesi bir dizi protesto gösterisine gideceklerini açıkladılar.

Bu gösterilerden birincisi, Florennes kasabasından Brüksel'e kadar yapılan protesto yürüyüşü oldu. 20 Şubat günü başlayan yürüyüşe katılanlar 4 gün içinde 100 km. yol yürüdüler. Yürüyüş boyunca göstericilere Belçika Ulusal Anti-Savaş Hareketi üyeleri, ayrıca Fransalı, F. Almanyalı ve Hollandalı barış severler eşlik ettiler. Ülkedeki muhalefet partileri, Belçika Genel Çalışma Konfederasyonu (FGTB), Hıristiyan Sendikalar Konfederasyonu (ACV) ve bütün ilerici kuruluşlar yürüyüşü desteklediklerini açıkladılar. Yürüyüşe katılanlar "Füzelere hayır, Kanatlı Füzelerin Belçika'ya yerleştirilmesi yasaklanmalı, Belçika'nın nükleer silahlardan arındırılmış bölgeye dönüştürülmesinde direniyoruz." gibi sloganlar attılar. Bu protesto yürüyüşü hükümete, ülkenin çıkarlarına ters düşen planlarının halk tarafından desteklenmediğini bir kere daha gösterdi.

17 Mart'ta Brüksel'de, yine önceden açıklanan eylemler dizisi içinde bir gösteri düzenlenecek. Diğer taraftan Belçikalı bir gurup politikacı ve tanınmış kişilerin girişimi üzerine Brüksel'de "Avrupa Barış ve Güvenliği" üzerine uluslararası bir forum düzenlendi. Avrupa ülkelerinden 300'e yakın temsilcinin katıldığı forumun sonunda; dünya barışının pekiştirilmesi, silahsızlanmaya gidilmesi, uluslararası gerginliğin azaltılması mücadelesinin hızlandırılması doğrultusunda ortak görüşler kamuoyuna açıklandı.

Kapitalizmin açlara merhameti

Afrika için bir gün

Afrika'daki açlık, bütün ülkelerde insanların dikkatini üzerine çekiyor, onların yardımlaşma ve dayanışma duygularını harekete geçiriyor. Yardım kuruluşları ve bazen de hükümetler, halkın bu insani eğilimlerini organize ediyorlar.

F.Almanya'da da halkın yardımlarını toparlamak için son günlerde "Afrika İçin Bir Gün" ilân edildi. Alman halkı kampanyaya coşkuyla katıldı. Erkekler ve kadınlar yardım toplamak için koşuştular. Çocuklar, harçlıklarını TV'den tanıdıkları aç Afrikalı kardeşlerine göndermek için bağış kampanyalarına attılar. Bir günde 100 milyon mark toplandı. Eh!... yetmezdi ama, fena da sayılmazdı.

Kampanyaya katılan rock gruplarından biri söylediği şarkıyı şu sözlerle bağlıyordu:

"Umarız onlar da bizim gibi üretirler!"

Bir güzel dilek, ama biraz da acı bir alay saklı gibiydi bu sözde. Bu sözlerin Afrikayı açlıktan kurtarmıyacağını biliyor gibiydi bu şarkı. Ama

Afrikalılar üretmiyor mu, yahut geçmişte hiç üretmediler mi?... Bu soruları yanıtsız bırakıyordu.

Halbuki yanıt açıktı.

Afrikalılar da insan ve onlar da yüzyllardan beri üretiyorlar. Ama sömürgecilere ve bunun üzerine kurulu bugünkü kapitalist talana üretiyorlar. Hem sadece kendi topraklarında değil. Tokların vatanında, Batı Avrupa'da ve ABD'de köle olarak üretiyorlar. Köleliği kalıtımla devralarak, insan yerine konulmayarak, horlanarak....

Baştan başa talan edilmiş bir kıta üzerinde açlıktan toprağa düşen bebek cesetleri, hadi diyelim sömürgecilerin ayak izlerini örtüyor. Ya kapitalizmin bugünkü talanına bekçilik eden askerleri, tankları, bankaları, ticaret bürolarını, limanlarda yükten karnı şişmiş dizi dizi gemileri, daha çocukluktan çıkmamış kızlarla yatmaya gelen turist kafilelelerini?.... Açlığın kurbanları bunları da örtüyor mu?

100 milyon mark.

Yetmiyor ama yine de güzel, çünkü halk vermiş. Ya Bonn'da, parlamento binası önünde çorba satıp kampanyaya katılan hükümet üyelerinin samimiyetsizliğine ne demeli. Flick ve diğer tekellerden aldıkları komisyonların yüzde birini verseler, çocukların yardım için koşuşup yorulmalarına gerek kalmazdı. Bir kaç tankın, üç beş savaş uçağının maliyetini gönderseler, silahlanmaya ayırdıkları fonların binde birini yollasalar, Afrika'da çocuklar kuru ekmek olsun yerlerdi.

"Afrika İçin Bir Gün" fakat ona karşı 364 gün...

İşte kapitalizmin merhameti.

Münih Kültür Birliği'nin imza kampanyası sürüyor

Münih ve çevresinde bundan bir süre önce başlatılan imza kampanyası Münih Kültür Birliği tarafından devam ettirilmektedir.

Bilindiği gibi konsolosluklarda pasaportların uzatılması için belirlenmiş olan harçlar ödenmek zorundadır. Bu harçların, Cunta'nın işbaşına gelmesiyle büyük bir oranda zam gördüğüne hepimiz tanık olduk. Beş kişilik bir ailenin 5 yıllık pasaport uzatma işlemi için 500 marka yakın para ödemek zorunda kaldığı biliniyor.

Bu işlem çocuk pasaportlarının uzatılmasında da aynı şekilde uygulanmaktadır. Bunun yanında Münih Konsolosluğunda Türkiyeli işçi ve emekçilere karşı takınılan tavır, hakaret ve horlanmanın onların nasıl bir döviz getiren makina anlayışı ile görüldüğünün bir kanıtıdır. Bu uygulamalar karşısında, bilhassa çocuk pasaportlarının uzatılması işlemi için para alınmasını protesto etmek, bu uygulamanın kaldırılması amacıyla toplatılan imza kampanyası Münih Kültür Birliği tarafından devam ettirilmektedir. Bu konuda aydınlatıcı bilgi almak için Münih Kültür Birliği başkanı Niyazi Özkan'a aşağıdaki soruları yönettik:

Dayanışma: Niye böyle bir girişime başvurdunuz?

N.Özkan: Özellikle yabancılar dairesi büyüklere oturma izni verirken bir miktar para alıyor. Ama bu para çocuklarımızdan alınmıyor. Fakat bizim konsolosluklar hep para kesmeyi düşündüklerinden böyle düşünüyorlar. Meselâ beş kişilik bir aile düşünelim; bu aile 5 yıllık bir pasaport uzatmak için 500,-DM ödemek durumundadır. Çalışmayan çocuklarımızdan da büyüklerin ödediği kadar para alınması, Cunta'nın döviz doymazlığının bir başka kanıtıdır.

Dayanışma: Toplanan ve toplanacak imzalar nereye gönderilecek?

N.Özkan: İmzalar noterde tasdik edildikten sonra Türkiye Büyük Millet Meclisine, Başbakanlığa, Dışişleri Bakanlığına ve Bonn Büyükelçiliğine gönderilecektir.

Dayanışma: Bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsunuz? Bu kampanyayı yaygınlaştırmayı düşünüyor musunuz. Nasıl?

N.Özkan: bundan sonra da imza toplama kampanyasına büyük bir hız verilecek ve yeterli imza toplayana kadar bu işi devam ettireceğiz. Ayrıca Münih'te bulunan diğer demokratik örgütlerle de ilişkiye geçecek ve bu konuda ortak çalışma yürüterek bu kampanyayı yaygınlaştıracağız.

Dayanışma: Teşekkür ederiz. Münih Kültür Birlği'ne ve çalışanlarına da başarılar dileriz.

Münih Dayanışma muhabiri

Torunumun Çocuğuna Mektuplar

3

3. mektup

Kapitalizm döneminde partili olarak savaşırken hayatın çok daha güzel ve heyecan verici değil miydi?

J. Kuczynski

Ninen kendisinin ve erkek kardeşlerinin hem bana, hem de büyük ninene sık sık bu soruyu sorduklarını sana anlatabilir. Ben de bizden üç nesil sonra neden bu soruyu yinelediğini gayet iyi anlıyorum.

Birçok bakımlardan haklı bir soru, ama genelde değil. Bazı tatsız olgularımız böylesi bir soruyu kısmen haklı gösterebileceği için de haksız. Bu tatsızlıklar üzerine konuşurken dikkat etmem lâzım, aksi takdirde verdiğim hükümlerde kolaylıkla gereğinden fazla keskin ve genellemeci olabiliyorum.

Bir süre önce Cumhuriyetimiz'de toplum bilimcilerin bir toplantısı yapılmıştı. Ben de tartışmalar bölümünde konuşacaktım. Hazırladığım yazının taslağını, aynı zamanda eski ve sınanmış bir yoldaş olan iyi bir arkadaşıma gösterdim. Bana öğüdü şu oldu: "Bu konuşmayı yapma. Söylemek istediklerin toplum-bilimcilerimizin yaptığı birçok çalışmaya karşı fazlasıyla acı ve haksız." Elbette o anda hakkı vardı; ben de kendisine uydum. Yanlış bir taktik, bazen iyi niyeti mahvedebilir. Ama senin sorun ve başkalarının benzer birçok soruları benim doğru bir açıyla meseleye yaklaştığımı ortaya koyuyor. Ne demek istediğimi şimdi anlayacaksın.

●

> .... (sosyalizmi) savunan kişi sadece savunmakla yetinmemeli, aksine, örneğin kapitalist sisteme saldırdığı gibi günlük yaşamımızdaki tatsız olgulara da saldırmalıdır. Bunları yadsımak ya da toz pembe göstermek, sosyalizmin adeta din gibi savunulmasına götürür insanı. Bir kere böyle başlayınca da, öylesine yaygınlaşır ki, sonunda iyi ve doğru şeyler de sanki kötü bir şeymiş gibi pembe örtülere bürünür...... Bazı toplumbilimcilerimiz reel sosyalizmi, herşeyin sükunet ve uyum içinde olduğu, cennet gibi bir köy olarak göstermek istiyorlar.

●

Sana geçen mektubumda sosyalizmin pek de nadir olmayan adeta bir din gibi savunulmasından söz etmiştim. Bugün eskiden kullanıldığı gibi basit "savunma" anlamına gelmiyor bu. Bugün çarpık, yanlış ve aldatıcı bir savunma anlıyoruz bu kavramdan. Çünkü savunan kişi sadece savunmakla yetinmemeli, aksine, örneğin kapitalist sisteme saldırdığı gibi günlük yaşamımızdaki tatsız olgulara da saldırmalıdır. Bunları yadsımak ya da toz pembe göstermek, sosyalizmin adeta din gibi savunulmasına götürür insanı. Bir kere böyle başlayınca da, öylesine yaygınlaşır ki, sonunda iyi ve doğru şeyler de sanki kötü bir şeymiş gibi pembe örtülere bürünür. Olacak şey değil, değil mi? Ama böyle işte. Bazı toplumbilimcilerimiz tatlıcılar gibi ağzımıza bal çalmaya meyilli. Reel sosyalizmi, herşeyin sükunet ve uyum içinde olduğu, cennet gibi bir köy olarak göstermek istiyorlar.

Birkaç yıl önce sosyalizmdeki çelişkiler üzerine bir makale yazmış ve bunlara memnun olmamız gerektiğini, zira sadece onların tarihteki ilerlemeye yolaçtığını söylemiştim. Filozoflarımızın çoğunda bunun nasıl bir telaşa yolaçtığını, tahayyül etmen pek kolay olmayacaktır. Filozoflarımızın çoğunluğunu sosyalizmde çelişkinin varlığını tanıma noktasına getirmek 4 yıl sürdü. Ama düşün ki, dört yıl sonunda nihayet bu basit Marksist temel doğrunun genel bir bilgi olarak konulduğu bir makalede, tam da bu makalede, çelişkilerin bizde "uyum içinde seyrettiği" yazılıydı. Bu saçmalık da demin bahsettiğim toplum-bilimciler konferansından kısa bir süre önce filozofların merkez organının bir sayısında çıkıyordu! Şimdi öfkemi daha iyi anlıyacaksın.

Sosyalist bir toplumda günlük yaşam ve faaliyetlerde uyum! Dar kafaların ve küçük burjuvaların rüyası bu... Çelişkilerde sukünet ve uyum filozofların birinci vazifesi! Uyum içinde çelişkiler! Sosyalizm, en iyisinden yumuşacık bir yastıktır! Bak, yine öfkeleniyorum. Ama haklı değil miyim? Böyle saçmalıkları yazan filozoflar nerede yaşıyorlar? Yoksa ikili bir yaşam mı sürdürüyorlar? Alış-verişe çıktıklarında olaki fabrikalardaki yaşamdan birşeyler duydukları gerçek yaşam ve yeşil masa başında (az kalsın düşüncelere daldıkları diyecektim) rüyalarındaki gerçek dışı yaşam .

Belki diyeceksin ki, artık epeyce yaşlandım, sorundan tamamen uzaklaştım, sana konuyla ilgisi olmayan kişisel bir polemiği ve yapılmayan bir konuşmayı anlatıyorum. Hayır, bu senin soruna verilecek birçok yanıttan biri. Hatırlıyor musun, başlarken sana, toplumumuzdaki tatsız olaylar sorunu kısmen haklı göstereceği için haksız olduğunu söylemiştim. İşte bu tatsız olgulardan biri de, zaman zaman, üstelik de "siyasal yönden iyice bilinçli" kişiler olarak teşvik gören bazı toplum-bilimcilerimizin ve propagandacılarımızın "tatlıcı dükkanı"dır.

Bugünkü hayat ve çalışmalarımızın zorlu bir mücadele, cesaret ve soğukkanlılık gerektiren muhteşem bir mücadele olduğunu göstermek yerine, sosyalizmin inşasını uyumlu, sürekli "güllük gülüstanlık" bir süreç halinde gösteriyorlar.

Sosyalist bir toplumun kuruluşu emsalsiz bir çaba ister. Geçmişteki kapitalizmin çok sayıda kalıntıları ve uzantılarıyla ve kapitalizmin bize dışardan taşınan yine çok sayıda görüntüsü ile kesintisiz mücadele demektir. Buna ek olarak, eski zamanların görüntüleri, örneğin bürokrasi, yeniden ortaya çıkar.

Ama sosyalist bir toplumun kuruluşu aynı zamanda, nesnel güçlüklerle, fazlasıyla iş karşısında gereğinden az sayıda işgücü olması ile, yetersiz hammadde kaynakları ile, kapitalizmin krizlerinin dış ticaret yoluyla ekonomiyi etkilemesiyle, ayrıca da, yavaş ilerleyen sosyalist entegrasyon sorunları ile durmaksızın mücadele etmek demektir. Ayrıca kapitalizmin saldırgan varlığı nedeniyle askeri savunmaya büyük fonlar ayırmak zorunda olduğumuz gerçeği kuruluş olanaklarımızı oldukça kısıtlıyor.

Buna bir de yetersiz iş disiplini, sorumluluğu başkasına atma ve daha birçok tatsız araz şeklinde ifade edebileceğimiz, sınıfın bilinçli varoluşunun sadece varoluşundan daha sonra gelmesi dolayısıyla ortaya çıkan objektif zorluk ekleniyor. İşte tüm bunlarla mücadele etmek zorundayız.

Görüyorsun, yaşlı bir yoldaşın yaşamını kapitalizm sırasındaki mücadele dönemi ve sosyalist bir toplumun barış içinde inşa dönemi diye ayırmak tamamen yanlış. Zira sosyalist bir toplumun inşa dönemi de bir mücadele dönemidir.

Ama yine de bir fark var: Kapitalizmde partimiz AKP'nin bir üyesi ve bir komünist olarak yaşayabilmek için ayrıca düşman sana saldırdığı için de mücadele etmek zorundasın. Toplumumuzda ise bir düşmanın saldırısına pek ender uğrarsın. Buna rağmen mücadele etmek zorunda olursun, —ki kısmen bambaşka biçimde ve bambaşka alanlarda bu mücadele— çoğu kez bu senin kendi insiyatifine kalacaktır.

Bunu sana bir örnekle açıklayayım. Bazen bir propagandacı gerçekten sıkıcı konuşur, ilgi görmez. Çünkü ya sakız gibi bilinen şeyleri çiğner durur ya da dinleyicilerin sorunlarını dile getirmez, onlara tepeden bakar. Ama dinleyiciler, öylesi uygun olduğundan edeplice oturup, sık sık olduğu gibi uzun bir dersi dinlerse, sonunda da ohh bitti diye rahatlayıp alkışlarsa, nasıl iyi propagandacılar yetiştirilebilir? Böyle toplantılardan sonra propagandacı neşe ile evine döner, kendi gözünde görevini yapmıştır. Dinleyiciler de evlerine dönerler, dersten bitkin düşmüşlerdir. Ya 1933'den önce bu nasıldı? Tam tersiydi durum. Propagandacı evine bitkin, dinleyiciler ise dinçleşmiş, hareketlenmiş, heyecanlanmış dönerdi. Eğer o zamanlar propagandacı ve ajitatörlerimiz, bugün çoğunlukla konuştukları biçimde konuşsalardı, dinleyiciler onlardan uzaklaşıverir, bir daha da semtlerine uğramazlardı. (Bu demek değil ki, bugün dinleyiciler sıkıcı bir ders karşısında evlerine gitmelidir. İnsan isterse en sıkıcı dersten bile birşeyler öğrenebilir, ama alkışlamalarına gerçekten gerek yok) işte bütün bunlar bizleri doğal olarak davamızın özenli propagandacıları yaptı.

Tabii ki bir çok iyi propagandacılarımız da var. Ama propagandacılarımızın bir kısmı ilgi çekmeye, dinleyicilerin katkısını sağlamaya, onları mücadeleye katmaya çaba göstermiyor çünkü kendisini böyle bir mücadelenin içinde görmüyor.

1945 sonrası elbette öncelikle kendi çalışma alanım olan toplum-biliminde sürekli tartışma içindeydim ve sık sık zorlu mücadelelere giriyordum. 1957 yılıydı. Tarihte emekçi yığınların daima yaratıcı olduğunu söyleyen (tabii sosyalizm klasiklerinin dediğinin tam tersi. Yığınlar hep yaratıcı olsalardı, niçin kurtarılmaları gereksin ki?) küçük burjuva sosyalist görüşlere karşı çıktığımda, bana emperyalist ajandan tut, revizyoniste kadar demedikleri kalmadı.

Dikkat et, bütün bunlar 1956 yılından sonra, yani Marksistler arasında özgür tartışmaları mümkün kılması gereken 20. Kongre'den sonra oluyor! O sıralar bazıları beni parti saflarından atmak istediler. Toplum-bilim dergilerinde, teorik merkez yayın organımızda bana karşı bir kampanya açıldı. O zamanlar nasıl mücadele vermem gerektiğini herhalde tahmin edersin. Bir yığın suçlamanın bir kısmı elbette haklıydı. Buna neredeyse şükredecektim, çünkü bir de onların üzerine gitmeme gerek yoktu, aksine haksız olduğumu açıkça söyleyebilirdim.

●

> Belki de soracaksın, bürokrasi neden gerekli diye. Bürokrasi, aşırı merkezileşme gereği duyulduğu sürece ve o oranda zorunludur. Her askeri mücadele için ve yine uluslararası sınıf mücadelesi için en üst düzeyde merkezileşmenin gerektiğini söylemiştim. Ve bunun neden aynı zamanda sosyalist bir toplumun ekonomik ve kültürel kuruluşunu kısmen olumsuz etkilediğini de açıklamıştım. İnsiyatif ve demokrasi bundan zarar görmektedir. Bunu inkar eden, eğer karacahil değilse iki yüzlünün biridir. Diğer yandan, kim insiyatif ve demokrasinin olabildiğince hızlı gelişimini güçlü bir savunma yaratılmasının önüne koyarsa, başına gelebilecek felaketten pek haberi yoktur.

●

Sonra dışardaki düşmana karşı mücadele hiç eksik olmuyordu. Sık sık kapitalist ülkelere, bu arada Federal Almanya'ya da gidiyordum. Orada çok sayıda toplantıda konuştum. Bunlar bazan iyi geçti, ama bazan kendimden memnun kalmadım. Özellikle karmaşık olan, hâlâ da öyledir ya, aynı anda hem sağdan, hem de keskin soldan saldırılarla karşılaşmaktı. 1976 yılı başlarında Batı Berlin'de bir konuşma yaptım. Orada keskin sol diye nitelendirilen bir grup aleyhimde bildiriler dağıttı. Bildirilerde, "burjuva ekonomisti Kuczynski"nin "Sovyet emperyalizmini" savunmak için geldiğini yazmışlardı.

Görüyorsun ki, 1945 sonrasında da her komünistin yaşamı çok değişik mücadelelerle dolu oldu. Yapılan hatalara karşı koydular —elbette ki toplumsal yaşamın her alanında hatalar yaptık!-- ama örneğin bürokrasi çıbanının çirkin görünüşlerine de karşı çıktıktılar.

Belki de soracaksın, bürokrasi neden gerekli diye. Bürokrasi, aşırı merkezileşme gereği duyulduğu sürece ve o oranda zorunludur.

Her askeri mücadele için ve yine uluslararası sınıf mücadelesi için en üst düzeyde merkezileşmenin gerektiğini söylemiştim. Ve bunun neden aynı zamanda sosyalist bir toplumun ekonomik ve kültürel kuruluşunu kısmen olumsuz etkilediğini de açıklamıştım. İnsiyatif ve demokrasinin gelişimi bundan zarar görmektedir. Bunu inkar eden, eğer karacahil değilse iki yüzlünün biridir.

Diğer yandan, kim insiyatif ve demokrasinin olabildiğince hızlı gelişimini güçlü bir savunma yaratılmasının önüne koyarsa, başına gelebilecek felaketten pek haberi yoktur.

Şimdi belki de parmak kaldırıp, diyeceksin ki; "Daha okuldayken öğrenmiştik; Demokrasi ve insiyatif ne kadar artarsa etkisi de o kadar büyük olur". Toplumsal ilerleme uğruna verilen tüm iç mücadeleler için doğrudur bu; üretimde daha büyük başarılar elde etmek ya da bilimde ilerleme kaydetmek için doğru olduğu gibi. Ama savaş için ve uluslararası sınıf mücadelesi için geçerli değil. Burada birçok kararın önceden ilgili insanlar tarafından demokratik olarak tartışılması mümkün olmayabilir., tersine kesinkes uygulanması gerekebilir. Bu gerçeği ne felsefede ne de pratikte sarsmak mümkün değildir.

●

> ..... unutmamalısın ki, bugün bile diyalektik düşünenlerden oluşan bir halk değiliz. Demokrasi ve özgürlük bir halkın yaşamında soyut kavramlar değildir. Ancak ve ancak kişi olaylara demokratik yaklaşır, aktif olarak katılırsa; veya belli durumlarda burada kendi insiyatifimle hareket etmem, mücadele disiplini gereği yukarıdan gelecek kararı beklemem ve onu yerine getirmem lâzım (zorunluluğu kavrama) demesi gerektiğini bilirse o zaman herkes tarafından hissedilen genel ve gerçek bir demokrasi var demektir; evet, sorun aynı zamanda bir hissetme sorunudur.

●

Yoksa felsefede mümkün mü? Şimdi diyebilirsin ki, diyalektik düşünmek zorundayız. Ya da Hegel, Marx ve Engels'den alıntılar yapıp, özgürlüğün zorunlulukları kavramak olduğunu söyleyebilirsin. Ama unutmamalısın ki, bugün bile diyalektik düşünenlerden oluşan bir halk değiliz. Demokrasi ve özgürlük bir halkın günlük yaşamında soyut kavramlar değildir. Ancak ve ancak kişi olaylara demokratik yaklaşır, aktif olarak katılırsa; veya belli durumlarda burada kendi insiyatifimle hareket etmem, mücadele disiplini gereği yukarıdan gelecek kararı beklemem ve onu yerine getirmem lâzım (zorunluluğu kavrama) demesi gerektiğini bilirse o zaman herkes tarafından hissedilen genel ve gerçek bir demokrasi var demektir; evet, sorun aynı zamanda bir hissetme sorunudur.

Şimdi bugünkü koşullarda -ki uluslararası sınıf mücadelesi sürdükçe koşullar değişmeyecektir – ve çok sayıda yurttaşın henüz diyalektik düşünmediği ya da bu kadar çok zorunluluğu yeterince kavrayamadığı bir ülkede (bu da elbette sosyalizmin temellerinin kuruluşundan bu yana ancak birkaç on yıl geçmişken doğal bir şey), üstelik ekonomi ve kültür de bu mücadelenin içine dahil olunca daha fazla merkezileşmek gerekmektedir. Böylece dünya sınıf mücadelesi için kesinkes uygun olan merkezileşme, ekonomi, bilim ve kültüre ister istemez zorunlu bir aşırı merkezileşme şeklinde yansımaktadır.

Sana şaşırtıcı bir örnek vermek istiyorum. Eskiden Sovyetler Birliği'nde bir dış ticaret tekeline ihtiyaç olup olmadığı üzerine yoğun bir tartışma vardı. Lenin, hareretle ve kesinlikle tekelin gerekli olduğunu savunmuştu. Bu tamamen doğruydu ve bugün bizim için de doğrudur. Ama bu, zaman zaman tek tek kuruluşların ihracat girişiminin kısıtlanmasına yol açtı. O nedenle sürekli, ihracat yapan fabrikaların uzun uzun bilgilendirme, pazarlıklar, bakanlıklarla insanı usandıran yazışma trafiği, vs. olmadan ithalat yapabilmeleri için belli miktarlarda ihracat gelirlerine ortak olmaları şeklinde dış ticaret tekelinin gevşetilmesine çalışıldı.

Zira, elbette dış ticaret tekeli, çabucak bürokrasiye kayan büyük bir mekanizma gerektiriyordu. Ama tekrar tekrar merkezi tekeli bu tip gevşetmekten vazgeçmek zorunda kaldık. Çünkü düşman dış ticareti bize karşı bir silah olarak kullandı. Bizde hep büyük bir döviz darlığı doğdu. Düşman bize aldığından fazlasını satmak için elinden geleni ardına koymuyordu. Böylece var olan dövizleri son derece hasis şekilde kullanmak zorunda kaldık. Bu sıkı döviz politikasına bürokratik engelleri de ekleyince, sana kendi tecrübemle söylüyorum ki, örneğin bilimsel ilerleme de engellendi. Doğa bilimcilerimiz çoğu zaman, dünya piyasasındaki bazı aletleri alabilmek için uzun mücadeleler vermek zorunda kaldılar.

Zaman oldu, devlet kütüphanemizin şu ya da bu ülkeden kitap alımları, o ülkenin dövizi bizde özellikle kıt olduğundan durduruldu. Buradaki tasarruf önlemleri tam anlamıyla bürokratikti, zira ihtiyaç duyulan döviz tutarı dış ticaretimizde gerçekten pek bir rol oynamıyordu.

Şu halde denilebilir ki, sınıf kavgasının gerektirdiği dış ticaret tekelinin merkezileşmesi, tek tek kuruluşların ihracat girişimciliği açısından duruma göre zorunlu olarak aşırı merkezileşmeye yol açıyor ve sadece ekonomik gelişimi değil (yurtdışından getirilecek en ufak bir şey için bile bir sürü yazışma), aynı zamanda bilimsel ilerlemeyi de köstekleyen bürokrasiyi doğuruyor.

Buna rağmen dış ticaretin merkezileşmesi bizim için o kadar zorunluydu, yaşamımızı öylesine fevkalade biçimde etkiledi ki! Tarih dersinde herhalde öğrenmişsindir, 70'li yılların başında, 1960 yılına dek hemen hepsi siyasi bağımsızlığına kavu-

(Devamı 9. sayfada)

Ölümünün 100. yıldönümünde:
Victor Hugo

Ölümünün 100. yılında Victor Hugo bütün dünyada anılıyor. Dünyanın tüm edebiyat dergileri bu yılki sayılarında Victor Hugo'ya yer veriyorlar, onun sanatı, edebiyatı ve kişiliği üzerine yazılar yazıyorlar. Dünyamızdan yüz yıl önce ayrılan bir kişiye verilen bunca önemin bir nedeni olması gerekmez mi? Elbette. Victor Hugo'yu bunca önemseten neden, ozanın bir asırdan fazla bir zamandır eskimeyen, yeniden, yeniden okunduğunda bir başka haz uyandıran sanatçı dehasının yanı sıra, sanatını yoksul halkların yaşam mücadelesinde daha iyi bir dünya için kullanmış olmasında aramak gerekir.

Victor Hugo ülkemizde "Sefiller" adlı romanıyla tanınıyor. Basıldığı yıllarda hemen tüm dünya dillerinde yayımlanan "Sefiller" edebiyat alanında bir üne kavuştu. Zamanın Osmanlı aydınlarından olan Şemsettin Sami "Sefiller"i bir günlük gazetede kısaltarak tefrika etti. Daha sonra roman Hasan Bedrettin Bey tarafından tamamlanarak yeni Türkçe olarak yayımlandı. Edebiyat tarihçileri "Sefiller"in basıldığı yıllarda yasaklandığını ileri sürüyorlar ama bu konuda elde yeteri kadar belge bulunmadığı da biliniyor. Yasaklamaların toplumsal yaşamımızla nasıl da iç içe geçtiğini bilen bizler için "Sefiller"in yasaklanmış olduğu savı yadırgatıcı gelmiyor. "Sefiller"in yasaklanıp yasaklanmadığı bir yana, daha sonraki baskılarıyla Sefiller Türkiye'de geniş bir okuyucu kitlesi bulur.

Victor Hugo edebiyat çalışmalarına daha 17 yaşında iken başladı. Şiirleri, denemeleri, hikayeleri, romanları ve tiyatro eserleri ile kısa sürede adını tüm Fransa'da duyurdu. O zamana kadar alışılmış edebiyat kurallarını bir yana atarak, üstün bir söz ustası olduğunu kanıtladı. İlk eserlerini romantik akımla sürdüren yazar, daha sonra edebiyatın başka akımlarında da eserler verdi. Siyasal yapısıyla gelişkin edebi kişiliği onu gerçekçilik akımında da öncü olarak buldu. Buna karşın Victor Hugo edebiyatta romantik akımın babası olarak bilinir.

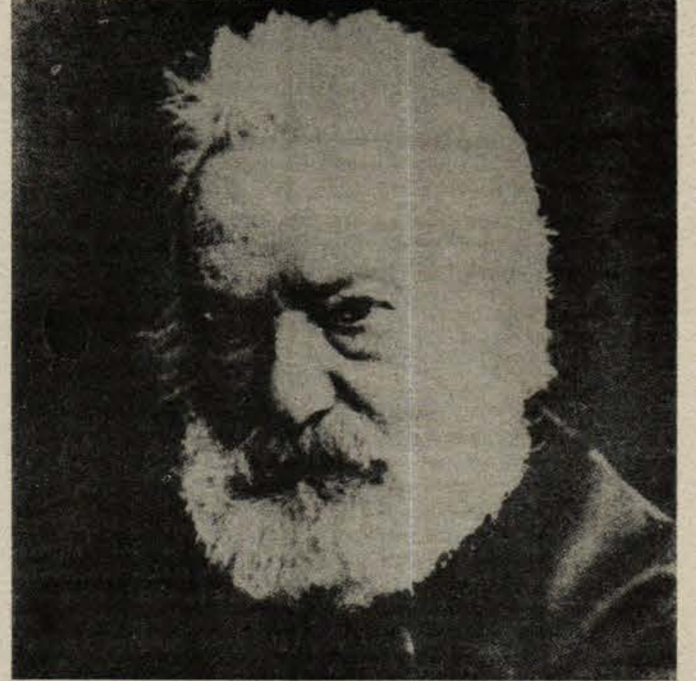
Victor Hugo, günümüzde hâlâ tartışılmakta olan "sanat sanat içindir" ve "sanat toplum içindir" tartışmasına cevabını bundan yüzyıl öncelerde vermiştir. O sanatın "insan için" olduğu savına inanmış, sanat anlayışını buna göre şekillendirmiştir. Victor Hugo bir yazısında sanat anlayışını şöyle dile getirmektidir: "Her gün bu yüzyılın yaratması gereken yapıtlara yeni saldırıların yapıldığı bu insanın, öğreti ve çıkar kargaşası içindeki ozanın ağır bir görevi olduğunu belirtelim bu arada. Uygarlaştırıcı etkisi bir yana, siyasal olayları hakettikleri zaman, tarihsel olay düzeyine yükseltmek ozanın görevidir. Bunun için, tarihin geçmişe baktığı gibi, ozan da çağdaşlarına dinginlikle bakmalıdır. Göz yanılmalarına, yalancı seraplara, geçici yakınlıklara aldanmadan, kimini küçülterek, kimini büyüterek, herşeyi belirlemeli şimdiden. Bir gözlemci olarak hiç bir olayın ardına kapılmalalı, soğukkanlı olmalıdır."

İlk siyasal yaşamında muhafazakârların yanında yer alan Hugo, sağcıların, toplumdaki haksızlıkları gidereceğine içten inanıyordu. Oysa durum hiç de umduğu gibi olmadı. Sağcı iktidar büyük sermaye sınıflarının yanında yer alarak yoksullar üzerinde büyük bir baskı kurdu. Bu durumu kısa sürede kavrayan ozan muhafazakârlarla ilişkisini keserek cumhuriyetçilerin yanında yerini aldı.

1840'lı yıllar Fransa'da önemli sınıfsal mücadelenin yaşandığı yıllar oldu. Sosyalist ve cumhuriyetçiler baskılara karşı, halkı direnmeye çağırdı. Buna karşın hükümet güçleri, emekçileri sindirmek, dize getirmek için, Fransız istilacılarna karşı direnen Cezayirlileri soykırımdan geçirmekle ünlü general Cavanac'a görev verdi. Burjuvazi bir yandan işçileri kışkırtmak için yeni yeni kararlar alırken, diğer yandan direnen işçilerin üzerine saldırıldı. Bu çatışmalarda binlerce işçi öldürüldü, binlercesi sürgüne gönderildi ve 25 bin kişi de tutuklandı. 1948'de gelişen bu olaylar Victor Hugo üzerinde önemli etkiler bıraktı. Bu acı dolu yıllar yazarın bilincinde etkileri kolay silinemeyecek izler bıraktı. Asıl kişiliği bu olaylarda pekişti. 1851 yılında askeri bir darbe ile dikta rejimi kurulunca, yazarın iki oğlu tutuklandı, kendisi de sürgüne gönderildi. Bu tarihten itibaren ozan için 19 yıl sürecek bir sürgün hayatı dönemi başlar. Belçika'da küçük bir otel odasında geçen bu yoksul ve acı yıllar onun özgürlük aşkını ve ülkesine geri döneceği günün umudunu yitirmez. 4 Eylül 1870'de III. Napolyon iktidardan uzaklaştırıldığı gün Hugo Fransa'ya geri döner. Fransız halkı yazarına karşı sevgisini tren istasyonlarında yaptıkları gösterileriyle ispatlar. Tren istasyonunda yaptığı bir selamlama konuşmasında şöyle der: "Sizler bana 20 yıllık bir sürgünü bir saatte ödüyorsunuz."

Victor Hugo bir komünist değildi. Bu yüzden 1871'de Komüncülerin eylemlerine katılmadı, ama komüncüleri savundu. Fransız gericilerinin bu yüzden yeniden boy hedefi haline geldi. 69 yaşında milletvekili seçildi ama sesini yeterince duyuramadığı gerekçesiyle istifa etti. O, ölüm cezalarının kaldırılması için amansızca mücadele yürüttü. Bu konuda muhaliflerine şöyle seslenecektir: "Ölüm cezası barbarlığın özel ve sonsuz bir belirtisidir. Ölüm cezasının uygulandığı her yerde barbarlık egemendir. Ölüm cezası ile öğretmek istenen ne? Öldürmek gerektiği mi? Peki öldürmek gerektiğini nasıl öğretiyorsunüz? Öldürerek."

1871'de oğulunu kaybeden yazar bir süre umutsuzluğa kapılır, ortalıkta pek gözükmez. Bunu soran bir gazeteciye Hugo: "Ben mi ortalıkta görünmüyorum? Ezilmiş uluslara, acı çektirilmiş Macaristan'a saldırın, halkın egemenliğine saldırın, demokrasiye saldırın, özgürlüğe saldırın da görün bakalım ben o gün ortalıkta var mıyım, yok muyum!" der. Gerçekten de Victor Hugo halkların özgürleşmesi ve daha iyi bir yaşam sürmesi için yılmadan mücadele yürütmüştür. O kişi özgürlüğüne, kendinden başlayarak büyük değer biçiyordu. Sürgüne gönderilirken söylediği şu sözler çok anlamlıdır: "Sürgüne gönderilen Victor Hugo değil, Fransa'nın özgürlüğüdür."

Victor Hugo (26.2.1802—22.5.1885)

Bugün dünya halklarının ozana gösterdiği saygıyı Fransız halkı daha o yaşarken yerine getirdi. Doğumunun 80. yılında tüm Fransa halkı ozana büyük bir tören düzenlediler. Belki de dünyanın en görkemli doğum yılı kutlaması ona yapılmıştır. Tören boyunca Hugo'nun evinin önünde 600 bin Fransız yurttaşı geçmiştir. Biz ölümünün 100. yılında tüm dünyanın ona gösterdiği saygıyı çağdaş ozanın hakettiği inancını paylaşarak, Victor Hugo'yu saygıyla anıyoruz.

İşçinin Sözlüğü

Fethi SAVAŞÇI

DEMAGOJİ

Bencil sınıfsal ya da kişisel çıkar sağlamak (seçim kazanmak, iktidarı almak, yığınlar arasında ün yapmak) amacıyla insanların duygu ve düşüncelerini aldatma yolu ile etkileme; ilkesiz politika cambazlığı; ikiyüzlülük; halk avcılığı. Sömürücü sınıfların temsilcilerince yapılan demagoji, özellikle ahlak dışı yöntemlerle yapılır. Bundan yığınların özlem ve çıkarları sorumsuzca sömürülür, hiçbir zaman gerçekleştirilemeyecek çekici programlar, umut verici sloganlar ortaya atılır. Din duyguları, milliyetçilik duyguları, türlü tutkular körüklenir, halka, vatana, millete sadakat antları içilir. Gerçekler allak bullak edilir, halkın gerçek çıkarları yönünde olanca özveriyle çalışan, eylemde bulunan işçi sınıfı önderlerine, ilerici güçlere sövülür, iftira edilir.

Kapitalist ülkelerde sömürücü sınıfların, emek insanlarını yalnız baskı yolu ile egemenlikleri altında tutabilmeleri günden güne daha güçleşmektedir. Bu yüzden burjuva politikacıları, demagojiyi, sadece seçim kampanyalarında değil, devlet radyolarından, televizyonlardan, gerici basından bu alanda bol bol yararlanmaktadırlar.

DEMAGOG

Boş fıçı gibi güm güm öten içeriksiz sözlerle, komik jestlerle, hiç bir zaman yerine getirilemiyecek ve yerine getirilmesi de olanaksız vaadleri içeren, yersiz, temelsiz sloganlarla, türlü yalan ve halk dalkavukluğu ile yığınlar arasında ün yapmaya çalışan politikacı; ikiyüzlü adam; halk avcısı.

DEMİR ÖKÇE

Emekçiler üzerindeki sömürüyü, baskı ve terörü aralıksız olarak şiddetlendiren kapitalist toplumdaki (öncelikle Birleşik Amerika'daki) büyük sanayi çevrelerinin yöneticileri için kullanılan bir terimdir.

Bu söz, Jack London'un "Demir Ökçe" adlı romanından yaygınlaşmıştır. Romanda, emekçilerin, tekelci kapitalizme, finans oligarşisine karşı savaşımı anlatılmaktadır.

DEMOGRAFİ

İnsan toplumlarının cins, yaş, meslek gibi bileşimlerini, doğum ve ölüm gibi hareketlerini inceleyen bilim dalıdır.

Zaman zaman yapılan nüfus sayımlarına ve değişimler üzerindeki saptamalara dayanan demografik istatistikler, sosyolojiye, coğrafyaya, planlamaya ve diğer ekonomik ve sosyal bilim dallarına değerli materyal vermektedir.

DEMOKRASİ

1) Halk yönetimi. 2) Halk çoğunluğunun iradesini egemenliğin kaynağı olarak kabul eden, yurttaşlara yasalar karşısında eşitlik tanıyan devlet. 3) Yurttaşların hak ve özgürlüklerinin simgesi.

DEMORALİZE ETMEK

Ahlâkını bozma, ahlâksızlığa sürüklemek. Disiplini ve aktifliği zayıflatmak, moralini bozmak, ceseratini kırmak. Sömürücü sınıflar, sosyalist ülkeler, işçi hareketi ve benzerleri hakkında yeterli ve doğru bilgilere sahip olma olanaklarından yoksun bulunan kapitalist ülkelerdeki emekçiler arasında, gazeteler, devlet radyoları ve televizyon aracılığıyla bu taktiğe her gün, her saat başvurmaktadırlar.

DENEY

1) Felsefi ve geleneksel anlayış: Dış dünyanın duyusal ve görgüsel yansıması. Subjektif idealizm, deneyin objektif gerçeklikle bağlantısını küçümser. Marksist-Leninist felsefede deney, geniş anlamda, tüm pratik eylemle özdeştır, dar anlamda ise, bu pratik eylemin subjektif sonucudur. 2) Bilimsel deneyim ve bilimsel gözlem.

Bir kalem emekçisi: A. Kadir

A.KADİR

Asıl adı Abdülkadir Meriçboyu olan A.Kadir 1917'de Eyüp Sabri adlı bir alay katibinin oğlu olarak İstanbul'da doğdu. Eyüp Ortaokulu'nu ve Kuleli Askeri Lisesi'ni bitirdi. Harp Okulu'nun son sınıfında iken Nazım Hikmet'in de karıştırıldığı bir "gizli örgüt" kurma suçlamasıyla tutuklandı, okuldan çıkarıldı ve on ay hapis cezası ile mahkum edildi. Daha sonra İstanbul'a gelerek bir yandan Tan gazetesinde musahhihlik yaptı. Bir yandan da Hukuk Fakültesine devam etti. Tebliğler adlı kitabı yasaklanıp toplatılınca, sıkıyönetimce İstanbul'un dışına sürgün edildi. Böylece öğretimi yarım kalan A.Kadir 5 yıl Muğla, Balıkesir, Konya, Adana, Kırşehir illerinde sürgün hayatı yaşadı. Bu yıllar onun sıkıntı içinde sefaletle boğuştuğu yıllar oldu. İstanbul'a dönünce bir süre işçilik ve ardından yayınevlerinde musahhihlik çalışmalarına devam ederek yaşamını sürdürdü. Daha sonra kitaplarını kendisi yayımlayarak geçimini sürdürmeye çalıştı.

Ali Karusu takma adı ile şiirlerini Ses ve Yeni Edebiyat'ta yayımladı. İlk şiirlerinde Nazım Hikmet'in büyük etkisi görülen ozan, daha sonra kendine özgü üslubunu geliştirerek bu dalda başarılı ürünler verdi. Savaş acıları, toplumsal gerçekler, özgürlük ve daha iyi bir dünya özlemi şiirinin ana temasını oluşturur. Asıl ününü çeviri dalında sağlayan A.Kadir çeviride de aynı yolu izlediği görülür. Ömer Hayyam, Mevlana ve Tevfik Fikret'ten günümüz Türkçesine çevirdiği şiirlerde de bu izleri görmek mümkündür.

1940 kuşağının şairi olan A.Kadir ilk şiir kitabı Tebliğler'i 1943 yıllarında yayımladı. Bugünün Diliyle Mevlana 1955, Hoş Geldin Halil İbrahim 1959, Asıl Adalet (Doğu-Batı şiirlerinden seçmeler) 1960, Azra Erhat ile birlikte çevirdiği ilyada 1962, Dört Pencere 1962, Bugünün Diliyle Hayyam 1964, Eski Çağlar Tarihi (Tevfik Fikret'in Tarih-i Kadim'i) 1965, 1938 Harp Okulu ve Nazım Hikmet 1965, Bugünün Diliyle Tevfik Fikret 1967, Mutlu Olmak Varken (Bütün Şiirleri) 1968, Yine Azra Erhat ile Odysseia 1970, Ayrıca Afşar Timuçin ve Asım Bezirci ile Çevirdiği Brecht, Filistin Şiirleri Antolojisi.

Türk edebiyatı A.Kadir'le güçlü bir savaşçısını yitirdi. A.Kadir, bir kalem emekçisi olarak bütün hayatı boyunca sömürüye, baskıya, yoksulluğa göğüs gerdi. Halkın bir ozanı olarak onun mücadelesine omuz verdi, dünya halklarının özgürlük mücadelesinde kalemiyle, onların yanında saf tuttu.

1 Mart günü yitirdiğimiz A.Kadir'in anısı önünde saygı ile eğiliriz.

SU ÇOĞALA ÇOĞALA

Yaşlılara saksılar dizdim, bahçeler yaydım.
Yorgunlara diri beden verdim, taze yürek.
Döşekler serdim hastalara, rahat, yumuşacık.
Nerde yalan dolan gördüysem kızardım.
Yiğit yüreklere, dedim, canım armağan.
Ardına kadar açtım çocuklara kapıları.
Dostluklar boy attı yeryüzünde,
dostluklar orman orman.
Ebemkuşakları gökyüzünde fır dolandı.
Yürüdü dağlardan ovalara doğru
gümbür gümbür bir deli su,
yıktı su önüne geleni,
bu su çoğala çoğala.
İnsanlar insanları aldı götürdü.

Ne kavga kaldı, ne zulüm, ne korku.

DÖRT PENCERE

Kuş ol, kardeş, beni şakı.
Göğsünde dört kurşun yarası,
Göğsünde dört pencere.
Bir pencere hürriyet yaylasına.
Göğsümde dört pencere,
Bir pencere kardeşlik ormanına.
Göğsümde dört pencere.

Bir pencere tokluk denizine.
Göğsümde dört pencere.
Bir pencere dünya bahçesine.

Kuş ol, kardeş beni şakı
Bir tanesi bile kalmasın kapalı.
Düşmesin bir damla kan toprağa.
Kuş ol, kardeş beni şakı
Silerlerse burdan bir gün bu kanı,
Kuş ol, kardeş, beni şakı.
Kalk ayağa.

MANŞET

**Duyduk — duymadık,
Gördük — görmedik,
Dedi — demedi demeyin.**

Hazırlayan: Şanar Yurdatapan

Bu "vatan hainliği" değil de nedir?

İnsanın beyninin tasını böyle attırıyor işte komünistler!.. Sabah sabah gazeteyi eline alan, bu iç karartıcı haberleri okudukça yavaş yavaş kesmez mi ümidini demokratik rejimden, özgürlükçü kalkınmadan?.. Terese de bak!.. Vitrine bakan iffetli bir Türk anasını çekmiş, altına "Seyrediyor" diye yazmış... Ne demek yani? Kar yağıp yollar tıkanınca fiyatlar tabii artar! Bu dünyanın her yanında böyledir... Yani mezbahalar, et toptancıları zarar mı etsin, onlar da vatandaş değil mi?.. Peh peh peh... Ekonomik tablo kütüymüş, HASAPLAR TUTMUYOR'muş! Yahu günahı ne hükümetin, Özal'ın? Bütçe hazırlanırken, "Dolar olsa olsa 475 lira olur" diye tahmin etmişse, ama daha ikinci ayda 500 lirayı aşmışsa bu kimin suçu? Dolar sanki sadece Türk lirasına mı karşı değer kazandı? Halk halk olsun da biraz kemerlerini sıksın, önce şu enflasyon düşürülsün, değil mi ya?..

A bu sayfayı hazırlayan düpedüz anarşist!.. Şuraya da bak... Sol tarafta "Hani şirket kurtarma yoktu?" diye başlamış; hemen altında "TIR dolusu hayali ihracat" diye devam ediyor... Yani bu haberleri yan yana okuyan ne düşünecek?: Ekonomi tepe aşağı gidiyor., ülke batıyor. Halk aç, yiyecek alacak parası yok, vitrinleri seyredebiliyor ancak. Özal ise devlet parasını batan şirketleri kurtarmaya harcıyor... Onun kurtardığı şirketler "Hayali ihracat" filan gibi işlerle milletin sırtından keseyi dolduruyorlar!.. Allah rızası için söyleyin... Bunları böyle yan yana dizmenin başka izahı var mı?.. Gidi densizler, gidi namussuz komünistler... Hangi gazete lan bu?

Hoppalaaa! Ben de sol bir gazete sanmıştım... Yahu "Hürriyet"miş meğer... 1 Mart 1985 Avrupa baskısı. Olmaz böyle şey!..

İkinci ayın sonunda ekonomik tablo

Hesaplar tutmuyor

- Bütçe, dolar en fazla 475 lira olur hesabıyla hazırlandı. Dolar ikinci ayda 500 lirayı geçti.
- Dış borçtan ötürü bütçeye binen yük 771 milyar liradan 972 milyara fırladı.
- 1985 yılı için yüzde 25'lik enflasyon hedefi "hayal" olurken yıl sonunun yüzde 55'lik fiyat artışı ile kapanma tehlikesi doğdu.
- Dolardaki artışa göre, ayda bir yapılması öngörülen akaryakıt zamlarının ayda ikiye çıkma tehlikesi başgösterdi.
- Yüzde 25'lik enflasyon hedefine göre ayarlanan işçi ücretleri ile memur maaşları ikinci ayda büyük çapta yıprandı.

Ekonomi'de

SEYREDİYOR Yoğun kar yağışı ve kötü hava koşulları yüzünden üretim bölgelerinden canlı hayvan gelmeyince, fırsatçı kasaplar et fiyatlarını artırdı. Ev hanımları, fiyatların yükselmesi karşısında, kasap dükkânlarında etleri sadece seyredebiliyorlar.

Hani şirket kurtarma yoktu?

Ve Özal'dan 3 kurtarma yöntemi:

1. Bankalara olan kredi borçları en az 2 yılı ödemesiz 10 yıla yayılıyor. Borcun faizi düşük tutuluyor.
2. Vergi borçları da aynı şekilde en az 2 yılı ödemesiz 10 yıla yaygınlaştırılarak şirketler rahatlatılıyor.
3. Şirketlerin SSK'ya olan prim borçları da konsolide ediliyor.

- Kurtarmadan ilk yararlanan Toprak Holding'in seramik şirketleri oldu. 2,5 milyarlık vergi borcu ödeme planına bağlandı. Aynı holdingin sahibi olduğu "Paletaş"ın 10 milyarlık borcu da Ekonomik İşler Koordinasyon Kurulu gündeminde.

11. sayfada

PAHALILIKLA KIŞ, IŞBİRLİĞİ YAPTI

Ete, kar zammı

- Kötü hava koşulları nedeniyle son 15 gün içinde İstanbul mezbahasına gelen et yüzde 50 azalınca mezbahada da, kasaplarda da fiyatlar arttı.

11. sayfada

TIR dolusu hayali ihracat

- Değeri 2,5 milyonu bile bulmayan kadın giysileri yurt dışına çıkarılabilseydi, hayali ihracatçılar devletten 125 milyon lira vergi iadesi alacaklardı.

11. sayfada

Sayfanın üst tarafı biraz değişikce

1 Mart 1985 Cuma

Hürriyet

"Yurttaş" Hacınlıyan, katillerin gözlerine baka baka Türk-Ermeni kardeşliğini anlattı

Canilere tarihi ders

Türk dostu Ermeni'ye ölüm tehdidi

Verges tanıksız kaldı

TOSUNYAN

SAĞ OL HACINLIYAN

Fotoroman Yıldızları Yarışmamızın saati yaklaştıkça, heyecan da artıyor

Dev final yarın

Hürriyet'in düzenlediği yarışma için son hazırlıklar yapılıyor

4 dalda yapılacak yarışma sonunda, kral ve kraliçeler belli olacak

Halil KIYANÇ

Frankfurt'tan yazıyor

FRANKFURT PLAZA

Bu, insanlığa sığmaz

Bulgar ismi almayan Türk'e, ekmek de yok, iş de yok

ğu da" diye düşünüp arka sayfayı çevirir, dalar aşk fotoromanına, spor sayfasına... Zaten yukarıda ilk sayfasının sol alt çeyreğini gördüğünüz 1 Mart tarihli Hürriyet gazetesinin üst tarafının altını tutar yanı da yok ya:

Olmaz böyle şey!

"Olmaz! Olmaz!" deme, "Olmaz" olmaz!.. demiş büyüklerimiz... Gerçi biraz karışık bir lâf etmişler ama iyi demişler hani... Efendim, bizim 40 yılı aşkın tecrübeyle boyalı basınımız; ne yazacağını, nasıl yazacağını, ne zaman yazacağını çok iyi bilir... Eğer ki bir rezillik ayyuka çıkmışsa, onu geçiştirmeye kalkmanın daha tehlikeli olacağını da bilir ve herkesten önce kendisi yazar... Okuyucu da: "Yahu şu solcular da amma kötü niyetli. Bu gazete için demediklerini komuyorlar. Halbuki bak, çatır çatır yazıyor pahalılığı da, yolsuzlu-

Gazeteci olabilir misiniz?

"Ah ulan ah, o da öyle mi yazılır? Ben olsaydım şöyle yazardım, böyle yazardım" diyor musunuz? Haydi öyleyse, hodri meydan! Gelecek sayıdaki bu sayfayı sizin buluşlarınıza ayıracağız. Deneyin kendinizi bakalım. Kim bilir belki içinizde gizli bir "Gazetecilik mikrobu" yatıyordur da bir gazeteye kapağı atıp köşeyi dönüverirsiniz? Ama önce buyurun sınava:

"Bir fabrika kapanmak üzere, 130 Türk işçisi de işsiz kalacak. Fabrikanın etrafa sağlıkça zararlı bir gaz çıkardığı saptanmış." Haber bu. Bir de foto var. Uydurun bakalım gerisini... Bir "Renkli" muhabiri olsaydınız, bu haberi nasıl işlirdiniz? Hangi gazetede olduğunuzu da ekleyin. (Birden fazla gazete için ayrı ayrı yazılar da yollayabilirsiniz.) İYİ ŞANSLAR...

• **Bir kitap** •

Cevdet Bey ve Oğulları

Mehmet Değirmenci

Bu yazımızda sizlere Orhan Pamuk'un Cevdet Bey ve Oğulları kitabını tanıtacağız. Cevdet Bey ve Oğulları 1952 İstanbul doğumlu Orhan Pamuğun ilk romanı. Bu roman 1974-1978 döneminde yazılmış, 1979 yılında "Milliyet Yayınları Roman Ödülü"nü kazanmış. Üç senelik bir aradan sonra Can Yayınları arasında yayınlandı ve 1983 yılında "Orhan Kemal Roman Ödülü"ne layık görüldü. Böylesine uzun sayılabilecek bir dönem, kitabın niçin yayınlanmadığını bilemiyoruz ama, 1983 yılında adını en çok bahsettiren romanı oldu Cevdet Bey ve Oğulları.

Orhan Pamuk 611 sayfalık romanında, 1908 öncesinden başlayarak Cevdet Işıkçı ve Oğulları'nın 1970'lere kadar olan yaşam öyküsünü anlatmış. Cevdet bey, İttihat ve Terakki hareketinin dışında, daha çok kendi işleriyle uğraşan, küçük bir dükkanı olan tüccardır. O dönemde hemen hemen parmakla sayılabilecek kadar az olan müslüman bir tüccardır. (o sıralar İstanbul esnafı genelde Rum, Ermeni ve Yahudilerden oluşuyordu) Cevdet beyin bir de ağabeyi vardır. Abdülhamit yönetimine karşı olan bir Jöntürk' tür. Zaman geçer, Cevdet beyin hiç ilgilenmediği İttihat ve Terakki hareketi Abdülhamit'i devirir. İstanbul'da müslüman kökenli olmayan tüccarların başına olmadık işler getirir.

Cevdet bey bir paşa kızı olan Nigan hanımla evlenir. Hem iş hayatında, hem aile hayatında yepyeni ufuklar açılmıştır artık ve Cevdet bey bu "yeni" açılan ufukları kullanmaya kesinlikle kararlıdır.

Buraya kadar anlatılanlardan romanı, tarihi ayrıntılarla dolu, karmaşık bir tarih romanı şeklinde anlamayın. Cevdet Işıkçı'nın yeni açılan ufuklara dalmasıyla Orhan Pamuk'un insanda hayranlık uyandıran anlatımı da başlıyor. Zaman zaman estetiğin öne çıktığı coşkulu bir anlatım okuyucuyu daha romanın ilk sayfalarında sarıyor. Ve siz koskoca bir tarih kesitinin içinde Cevdet beyi, Nigan Hanım'ı, Refik'i, Ömer'i ve onların duygu ve düşünceleriyle Türkiye'deki toplumsal gelişmeyi izliyoruz. Romandaki en büyük özellik böylesine geniş bir tarihi gelişmeyi okuyucuya hiç sıkmadan, çok iyi bir roman kurgusu içinde anlatabilmiş olmasıdır.

Cevdet Bey ve Oğulları üç kuşağı anlatır; Cevdet Bey'i, oğlunu ve torununu. Bunu yaparken Türkiye'de burjuvazinin gelişmesini de adeta hikaye eder. Roman kişileri çevresinde diğer toplum kesimlerini de izlemek olanağını bulur okuyucu. Ancak O.Pamuk'un romanının 1970'li yılları ele alan son bölümü ilk iki bölümü kadar başarılı değil bence. Bunda, adeta içinde hâlâ yaşanılan bu kadar yakın bir geçmişin, hem yazar tarafından, hem de daha önemlisi toplumsal olarak henüz özümsenmemiş olması rol oynamış olabilir.

Orhan Pamuk'un asıl önemi, çağdaşı Latife Tekin gibi kentin romanını yazan, yazmaya başlayan bir edebiyatçı oluşunda yatıyor bence. Roman kente ait bir olgudur ve burjuva devrimleriyle birlikte ortaya çıkmıştır. Yakın bir süre öncesine kadar ülkemizde "Köy" edebiyatçılarımızın roman mekanını oluşturuyordu. Köylüler de roman kişilerini, tiplerini, oysa Türkiye özellikle 1960'lardan sonra gerçek bir sanayileşme sonucu olmasa bile, önemli bir kentleşme yaşadı. Kent en önemli toplumsal çelişkinin, ilişkilerin ve kişisel dramların mekanı olarak belirdi. Romanın da bunu izlemesi kaçınılmazdı. Bence biraz geç kalsalar da edebiyatçılarımız artık şehri yazmaya başladılar. Her başlangıcın acemilikleri burada da kendini gösterebiliyor. Şimdi önemli olan bu değil. Önemli olan romanın hayata uygunluğu. Eğer bir toplum kapitalizmin yarattığı buhranları büyük bir şiddetle yaşıyorsa. Eğer kırlar o toplumun yaşamında belirleyici öğe olmaktan çıkmışsa, romanda "aydan (köyden) yere (şehre) inilmiştir. Olan budur.

Sanat çevrelerinde çıkan olumlu olumsuz eleştiriler kuşkusuz ileride de olacaktır. Ama benim görebildiğim, gerek Cevdet Bey ve Oğulları gerekse "Sessiz Ev" edebiyat dünyamıza yeni bir soluk getirdi. Edebiyat dünyasına yeni katılan bu yazarımızı kutlarken okuyucularımıza bu kitabı okumalarını tavsiye ederiz.

1985 Casa de las Americas ödülleri sahiplerini buldu

● Jüri 7 Latin Amerikalı yazarı ödüllendirdi. Haiti, Arjantin, Küba, Venezuela, Dominik Cumhuriyeti ve Brezilya bu senenin başarılı ülkeleri oldular.

Geçtiğimiz ay Küba'da toplanan juri üyeleri roman, oyun, deneme, Brezilya edebiyatı, Fransızca ve Kreole dili konuşan Karayip ülkeleri edebiyatları değerlendirdiler. 12 ülke aydını, 24 ülkeden katılan 420 eseri inceleyerek, roman dalında Arjantinli yazar Fernando Löpez'i, "Bunca Seneden Sonra Hâlâ Yanıyor" adlı romanı için ödüllendirdi. Brezilyalı rahip Frey Betto'nun sonucu açıkladığı anı türünde ise Kübalı Juan Almeida Bosque'nin "Suya ve Rüzgara Karşı" adlı eseri ödül aldı. (Yazar aynı zamanda Küba Komünist Partisi politbüro üyesi ve Devlet Konseyi Başkanı) Kostarika'lı oyun yazarı Juan Farnando Cerdas oyun dalındaki ödülü "Regnaldo Disla" adlı eseriyle Bolo Francisko'nun kazandığını açıkla- yarak, jürinin eseri "Latin Amerika oyun yazınının tipik bir örneği ve kendi halklarının sorunlarını ustaca işleyen, yeni ufuklar açan bir metin" olarak değerlendirdiğini belirtti. Deneme türünde ödül verilmediği yarışmada Guadelup'lu dilbilimci Prof.Dany Bebelgisler Fransızca ve Kreole dili konuşan Karayip ülkeleri edebiyatı ödülünü Haiti'li Anthony Phelps'in "Kendi iç dünyasından yola çıkarak saf ve güzel bir şiire dönüştüğünü gördükleri "Siyah Orkide" adlı eserine verildiğini açıkladı. Brezilya'lı tarihçi, deneme ve araştırmacı Fernando Novais Brezilya edebiyatı dalında yarışmaya 145 eser katıldığını belirterek; iki eseri, Cezar Viera'nın "Nikola II' nın Yargılanması"'nı oyun dalında ve Andre Carvalho'nun "Özgür Küba"'sını roman dalında ödüllendirdiklerini açıkladı. Brezilya'lı romancı, deneme Deonisio da Silva bu yaz Moskova'da yapılacak olan 12. Dünya Gençlik ve Öğrenci Festivali'ne bir dostluk mesajı gönderecek ödül törenini kapattı.

SOSYALİZMDE KADIN

(Baştarafı 10. Sayfada)

% 80'e ulaştı. Bulgaristan, DAC ve Çekoslovakya'da bu oran % 80'dir. Sosyalist ülkelerde devlet çocuğun bakım masraflarının büyük kısmını üstlenir. SSCB'de aileler çocuk bakımı için anaokulu ve kreş ücretlerinin sadece % 20'sini öderler. Az gelirli aileler bunu da ödemezler ve 4 veya daha fazla çocuklu aileler bu % 20'nin sadece yarısını öderler.

DAC'de anaokulları ve kreşler için ödenen ücret ailenin toplam gelirine ve çocuk sayısına göre değişmektedir. Devlet çocuğun yeteneklerinin geliştirilmesinin, sağlıklı büyümesinin, iyi eğitilmesinin ve normal gelişimini tamamlamasının garantisidir. Bedava tıp hizmetleri, herkese zorunlu orta öğrenim ve istenirse yüksek öğrenim ayrım gözetmeksizin bütün çocuklara sunulmuştur.

ÜCRETLER VE KAZANIMLAR

Ailedeki çocuk sayısına göre aylık sabit çocuk parası verilmektedir. Bu bazı ülkelerde ailenin gelir düzeyine göre değişmektedir. Bu ödemeler genellikle çocuğun orta öğrenimini tamamlamasına kadar sürer.

Bütün COMECON üyesi Avrupa ülkelerinde aileler çocukları olduğunda, miktarı ailenin çocuk sayısına göre belirlenen bir kereye mahsus zam alırlar. Sovyetler Birliği'nde ödenen bu çocuk zammı, ilk çocuk için bir fabrika ya da büro işçisinin aylığının dörtte birdir. Bu ikinci çocukta iki katına çıkar.

Bugün kadınların büyük çoğunluğu hem çalışmak, hem de çocuklarına bakmak istiyor. Bunu gerçekleştirebilmek için sosyalist yönetimler kadınlara tam ücretle yarım günlük iş ya da çalışma zamanını kısaltılmış iş imkanı sağlıyorlar. DAC, Bulgaristan ve Macaristan'da kadınlar kendilerine en uygun gelen —tam ya da yarım günlük-- saatlerde çalışabiliyorlar.

Sosyalist ülkelerde devlet organları ve sendikalar yaz tatillerinin organizasyonunda büyük titizlik gösterirler. Örneğin DAC'da tatil günleri dağılımı yapılırken, küçük çocuğu olan annelere öncelik verilir. Yine "bir günlük kreş" adı verilen kurumlar —bunlardan Demokratik Alman Cumhuriyetinde 630 tane vardır— bir akşamını dışarıda geçirmek ya da bir günlük tatil yolculuğu yapmak isteyen ailelere yardımcı olurlar.

ANNE VE ÇOCUK İÇİN İYİ KOŞULLAR

İş kanunları çalışan annenin haklarını güvence altına almıştır. Sovyetler Birliği'nde bebekli bir anne tam ücretle daha kısa işgünü çalışma hakkına sahiptir. Bütün sosyalist Avrupa ülkelerinde kadınlara tam ücretli hamilelik izni verilir. Bu izin Bulgaristan'da birinci, ikinci ve üçüncü çocuklar için sırayla 4, 5 ve 6 ay, Macaristan'da 20 hafta, DAC ve Çekoslovakya'da 26 hafta, Romanya ve SSCB'de 16 haftadır.

Birçok sosyalist ülkede çalışan kadınlar emeklilik avantajlarına da sahiptirler. Mesela SSCB'de 5 veya daha fazla çocuğu olan kadınlar 55 yerine 50 yaşında emekli olabilirler. Çekoslovakya'da ise emeklilik yaşı sahip olunan çocuk sayısına göre 53 ilâ 57 yaşları arasında değişmektedir.

Sosyalist ülkeler, kadınların bu kazanımlarıyla yetinmemekte, onların çalışma ve çocuklarını büyütme koşullarını daha da geliştirmek üzere sürekli araştırma ve çalışmalar yapmaktadırlar.

CENEVRE BARIŞ GÖRÜŞMELERİ BAŞLADI

(Baştarafı 1. sayfada)

Sekreteri Çernenko'nun ölümüne rağmen Sovyetler Birliği'nin görüşmelerin kesilmemesi konusundaki talebi, Sovyet tarafının Cenevre görüşmelerine verdiği önemin ve silahsızlanma konusundaki samimi tutumunun bir göstergesi olarak niteleniyor.

Reagan yönetiminin "uzayın silahlandırılması" konusunun Cenevre görüşmelerinde ele alınmaması yönündeki ısrarı ve en son Belçika hükümetinin henüz görüşmeler sürerken ABD füzelerini topraklarına yerleştirme kararı alması, gerek ABD yönetiminin gerekse NATO çevrelerinin Cenevre görüşmelerine samimiyetsiz yaklaşımlarının bir ifadesi olarak yorumlanıyor.

Bu arada bir bildiri yayınlayan Krefelder Appell, Cenevre görüşmelerinde uzayın silahlandırılması da dahil tüm konuların ele alınmaması halinde ciddi adımların atılamayacağını ileri sürerek, ABD hükümetinin bir çok sözcüsünün açıklamalarından ABD'nin hangi şartlar altında olursa olsun silahlanma planında ısrar edeceğinden korkulduğu belirtilmektedir. Açıklamada, Federal Almanya'nın silahsızlanma ve yumuşamadan yana olduğunu ABD'ye göstereceği için Pershing II füzelerinin yerleştirilmesine hemen son verilmesi de Federal hükümetten talep edilmektedir.

Öte yandan DGB ve SPD yaptıkları açıklamalarda ABD'nin uzayın silahlandırılması planının dünya barışı için yarattığı tehlikeye dikkat çekildi ve ABD füzelerinin yerleştirilmesine son verilmesi istendi.

BARIŞ DEMOKRASİ VE İLERLEME ...

(Baştarafı 10. Sayfada)

rını görmelerini sağlıyor.

Kadınların savaş aleyhtarı hareketinin bugün en önemli özelliği nedir?

— Savaş aleyhtarı hareketin bir kanadı olan kadın hareketi daha öhceden varolan demokratik kadın örgütlerinin yanı sıra 1980'lerde çok sayıda yeni kadın örgütlerini de içine aldı. Kuzey Avrupa, Hollanda. Yunanistan. Batı Almanya, Batı Berlin, Fransa, İsveç ve diğer pekçok ülkeden yükselen "Barış İçin Kadınlar" hareketini, Japonya'da başlatılan "Nükleer Savaşı Önlemek İçin Kadın Hareketi"ni, İtalya'da "Barış İçin Savaşta Kadınlar" hareketini, ABD'de "Barış İstiyoruz. Kadınlar Nükleer Savaşa Karşı" hareketini bunlara örnek olarak sayabiliriz.

Bu örgütlerin üyeleri kadınlar sadece barış güçlerinin genel mücadelesinde yeralmakla kalmıyorlar, aynı zamanda kendi insiyatifleriyle gelerek yaratıcı güçlerini ve barış tutkularını da göstermiş oluyorlar. Savaş aleyhtarı gösteri yürüyüşlerinde ABD askeri üslerini çevrelemek ve barış kampları kurmakta da insiyatif gösteriyorlar.

- Birleşmiş Milletler 1976-1985 yıllarını "BM Kadın On Yılı" olarak ilan etti. Bu yıllarda ne gibi eylemler yapıldı, anlatabilir misiniz?

- Bu açıklamaların bizzat kendisi bile bugünün dünyasında kadının rolünün bir kanıtıdır ve kadın erkek eşitliğinin hâlâ pekçok ülkede sağlanamadığını gösterir. Bu "Kadın On Yılı"nın ana şiarı "Eşitlik, Gelişme ve Barış"tı. İnsanoğlunun en önemli sorunlarını bir anlamda yansıtan bir şiardı bu. Kadınların eşitliğinin sağlanması kendi ülkelerinin ekonomik gelişkinliğiyle ve onların üretimde aldıkları konumla paraleldir. Bütün bunlar dünya barışının sağlanması ve dünyayı tehdit eden savaş tehlikesinin yokedilmesiyle mümkündür. Silahlanma kadınların hayatın her alanında ayrımcılığa uğramasını daha kötüleştirmektedir ve BM'de karar altına alınan Kadın On Yılı dünya eylem planını ve yine Kadın On Yılı'nın ikinci yarısında yeralan Kadınların Desteklenmesi İçin Eylem Programı'nı ciddi şekilde zorlaştırmaktadır. Uluslararası işçi sendikalarının istatistikleri kadınlar arasındaki işsizlik oranının % 50'lere yükseldiğini gösteriyor. Bunun için de savaş aleyhtarı gösterilerin pekçoğunun "Füze Değil İş İstiyoruz" şiarı altında yapılması yadırganmamalıdır.

Gelişmekte olan ülkelerdeki askeri harcamalar kadın ve çocukların yaşam koşullarını sınırlama anlamına geliyor. Bugün bu ülkelerde çocuk ölümlerinin % 90'ı açlıktan oluyor ve bu, silahlanmaya para harcamak yerine, yerinde ve zamanında yeterli besini sağlayarak önlenebilir.

Sovyetler Birliği'nin girişimiyle kadınlara karşı her biçimdeki ayrımcılığın ortadan kaldırılması B.M Genel Kurulu'nun 34. bileşiminde karar altına alınmıştı (1979) Bu Kadın On Yılı'nın en önemli kazanımlarından biriydi. 1984'ün ilk aylarına kadar 55 ülke tarafından imzalanarak onaylandı. Bu devletler hukukunda ilk bağlayıcı dökümandı ve kadın haklarının genel prensiplerini düzenleyip, demokratik kadın hareketinin taleplerini yaşama geçiriyordu.

Diğer bir önemli belge ise 1982'de BM Genel Kurulu'nun 37. bileşiminde deklere ettiği "Uluslararası Barış ve İşbirliğinde Kadınların Katılımı"ydı. Bu deklerasyon sürekli barış, yumuşama, silahsızlanma ve uluslararası güvenlik koşullarının yaratılmasının ve bunların kazanımının korunmasının kadınların eşit katılımlarına bağlı olduğunu vurguluyordu.

(Bu yazı STP Dergisi'nin Mart 1985 tarihli sayısından çevrilmiştir.)

ABD'DE KADINLAR

(Baştarafı 10. sayfada)

men karşı çıkan ilk ABD devlet başkanıdır. Reagan, böylesi bir maddenin ayrımcılığa karşı mücadelede iyi bir araç olduğu görüşünde değil.

Ülkedeki aşırı tutucu güçler, bu maddenin kanunlaşmasına karşı bir kampanya başlattılar. Bu güçler, ikiyüzlüce, böylesi bir maddenin kabulü halinde ülkenin sosyal yapısının zedeleneceğini açıkladılar. Kadınları ucuz işgücü olarak sömüren tekeller, doğaldır ki kârlarından olmak istemiyorlar.

Anayasaya ek bu maddenin kabulü için konulan yedi ve daha sonraki üç yıllık sürelerin bitiminden sonra, eyaletlerin dörtte üçünün gerekli olan onayı sağlanamadı. Böylece 30 Temmuz 1982'de bu madde resmen gündemden kaldırıldı. Kadınların şeklen dahi olsa anayasal eşitlik rüyaları bu kez de gerçekleşmedi. Ama ilerici Amerikalılar kadınların eşitlik hakları için mücadeleyi sürdürüyorlar.

SBKP GENEL SEKRETERLİĞİNE GORBAÇOV SEÇİLDİ

(Baştarafı 1. sayfada)

Sekreterliğe seçildi.

Merkez Komitesi Plenum'unun bitiminde bir konuşma yapan Gorbaçov, kısaca şunları söyledi: "Ekonomimizi yoğun gelişme yoluna sokmak için tayin edici bir dönüm noktasına erişmek istiyoruz. Kısa zamanda en ön sıralardaki bilimsel-teknolojik pozisyonlara, toplumsal emeğin örgütlenmesinde dünyadaki en üst seviyeye ulaşmak zorundayız. Bu görevi başarıyla ve hızla çözmek için gelecekte de hem ekonomi mekanizması hem de tüm yönetim sistemi sürekli mükemmelleştirilmek zorundadır. Bunun için de sosyalizmin temel ilkelerini yaratıcı şekilde uygulamak gerekmektedir... 'Herşey insanlar için, herşey insanların mutluluğu için' programımızda yeralan bu söz daima derin ve somut içeriğe kavuşturulmalıdır... İnsanlık hiçbir zaman bugünkü gibi büyük bir tehlikeyle karşı karşıya gelmedi. Bu durumda akılcı tek çıkış yolu, dünyamızdaki silahlanmaya hemen son vermek ve uzayda buna asla müsade etmemek konusunda anlaşmaktır. Sovyetler Birliği samimi ve adil bir anlaşmaya her zaman hazırdır."

Mihail Gorbaçov 2 Mart 1931 yılında bir köylü ailesinin çocuğu olarak dünyaya geldi. İkinci Dünya Savaşı'nın bitiminden kısa bir süre sonra 15 yaşında bir Makina Traktör-İstasyonu'nda mekanizatör olarak göreve başladı. 1952 yılında SBKP üyesi oldu. 1955 yılında Moskova'daki Lomonossov Üniversitesi Hukuk Fakültesini bitirdi. 1967 yılında Stravtopol Tarım Enstitüsü'nden tarım ekonomisti olarak mezun oldu.

Mihail Gorbaçov 1955 yılından beri Komsomol'da ve partide değişik görevler üstlendi. 1971 yılında SBKP Merkez Komitesi'ne seçildi. 1978 yılında da Politik Büro üyesi oldu.

SBKP GENEL SEKRETERİ ÇERNENKO ÖLDÜ

(Baştarafı 1. sayfada)

lında bu kurulun aday üyeliğine seçildi. 1971'de ise Merkez Komitesi üyesi oldu. 1977'de Polit Büro aday üyeliği ve bir yıl sonra da Polit Büro üyeliği görevlerini yürüten Çernenko çalışkan, komünist morale büyük önem veren sıcak kalpli bir insandı.

KAPIYI KİM AÇACAK

(Baştarafı 1. sayfada)

ların kim oldukları ise "sır" değil. İşçi sınıfı, emekçiler, faşizme karşı orta katmanlar ve onların iradelerinin ürünü olan demokratik ve siyasi hareketler. Rejimi değiştirecek güç bunlardır.

Evet bunlardır. Bunların mücadelesidir. Başka hiç kimse değil. Ama bunlar henüz faşizmi iktidardan gönderecek kadar örgütlü değillermiş. Henüz ortada böyle bir umut görülmüyormuş...

Ne yapalım. Oluncaya kadar bekleyeceğiz ve böyle bir bütünleşmeyi gerçekleştirmek için çaba göstereceğiz. Çünkü başka çare yok. Faşizmin baskı ve terörü devam edecek, bunun himaye ettiği temel ekonomik uygulama sürecek, kitleler biraz da yoksullaşacak, genel toplumsal karamsarlık artacaktır. Bunu önlemenin de imkanı yok.

Ama sabrı ve niyeti bulunmayanların, Cunta partilerinin kısır dalaşından ve "demokrasi getirecek" bir oldubittiden demokrasi umma hakları her zaman mahfuzdur!

TORUNUMUN ÇOCUĞUNA MEKTUPLAR

(Baştarafı 6. sayfada)

şan eski sömürgelerin ekonomik bağımsızlık süreci başladı. Ekonomik bağımsızlık, fiyat yapısının kalkınmakta olan ülkeler yararına tamamen değişmesini beraberinde getirdi. Bu ülkelerdeki hammaddelerin fiyatları emperyalist ülkelerin endüstriyel mamül madde fiyatları karşısında yükseldi. Bu 1917'den bu yana kalkınmakta olan ülkelerden kaynaklanan ve sosyalist ülkeler tarafından ilerici bir süreç olarak benimsenen ilk büyük devrimci gelişimdi. Hammadde yönünden fakir ülkemizi özellikle güç durumda bırakan bu duruma, üstelik bir de sermaye dünyasındaki genel enflasyon da eklenince partimiz, Sosyalist Birlik Partisi şu kararı aldı: Geçim masrafları, yani temel gıda maddelerinin fiyatları, kiralar, ulaşım fiyatları artmamalıdır. Bunu merkez yayın organımızdaki bir yazıda kahramanca bir karar olarak niteledim ve sanırım da mübalağa etmedim. Temel geçim masrafları son yıllarda tüm dünyada, hatta diğer sosyalist ülkelerde de artarken, bizde hep aynı kaldı. Eminim ki, bu gerçek bir gün, belki de daha senin mesleki ya da yüksek öğrenimin sırasında Cumhuriyetimizin ekonomik alanda gerçekten emsalsiz, büyük bir başarısı olarak görülecektir. Kişisel tecrübelerim ışığında seni temin edebilirim ki, bu başarı her şeyden önce, böyle bir kararı Erich Honecker yoldaşın çelikten bir kararlılıkla uygularken gösterdiği sağlam tavrın bir ürünüdür.

Aynı kesinlikle söyleyebilirim ki, fiyatları sabit tutmak için gerekli tedbirleri hayata geçirmek, son yıllar boyunca politbüroda, hükümette, merkez komitesinde, bakanlıklarda, işletmelerimizin tek tek bölümlerine ve en küçük çalışma gruplarına varıncaya dek yoğun tartışmalar yapmayı gerektirdi. Çoğu zaman bir açığı kapatayım derken, bir yenisi patlak verdi. Nasıl en iyi şekilde bu işi yapalım derken düşünceler sık sık çatıştı. Üst, orta ya da alt düzeyde fiyatları daha ne kadar tutabiliriz, ya da hepten tutabilir miyiz diye kuşkular ortaya çıktı. Gerçekten de ne mücadele yıllarıydı onlar!

Fakat bu mücadeleyi dış ticaretin merkezileşmesi olmadan katiyen kazanamazdık. Her ne kadar gelişimimizin bugünkü aşamasında bunun zorunlu yansımaları olarak bazı alanlarda ilerlemenin engellenmesi ve de bürokrasi olsa bile.

Elbette bu zorunlulukların da üzerine enerjik bir şekilde gitmemiz gerekiyordu. Zira zorunluluklarla da mücadele etmek gerekir! Şu bizim giderek dallanıp budaklanan anket düşkünlüğümüzü ele al. Bazan doymak bilmiyoruz. İnsan, örneğin bizim gibi, bilim organizasyonuna yönelik etkin bir planlamanın daha başındaysa mümkün olduğunca çok veriyi kağıda dökmek gereği doğuyor. Bu bir zorunluluk. Ama sosyalist bilim adamlarının, bilimsel işletmelerin kağıt canavarı bürokrasi tarafından rahatsız edilmelerine karşı koymaları, kağıt savaşından nefret etmeleri ve savaşın bir eri olmayı reddetmeleri de bir "karşı zorunluluk" değil mi? Eğer bir bilim adamı nispeten güçlü bir mevkide ise, tek başına da olsa bürokrasiye karşı koyabilir ve koymalıdır da. Bunu parti taban örgütü ve sendika yönetimi kendisine az ya da hiç yardım etmese bile (doğal olarak "her iki tarafı" da, "her iki zorunluluğu" da görebiliyorlar) yapabilir ve yapmalıdır.

Tıpkı savaştaki gibi, bu ya da benzeri savaş alanlarında düşenlerimizin ağır yaralananlarımızın sayısı hiç de az değil. Belki ileride bu mücadelenin bazan fiziki olarak bitkin düşüp çok erken ölen, ya da zamanından önce emekliye ayrılan, bu zorunlulukları hırsla hayata geçirmeye çalışırken yıpranan kurbanları üzerine bir araştırma yapılacaktır.

Şimdi diyebilirsin ki basınımızda bu tip mücadeleler üzerine pek birşey bulamıyorum. Ne yazık ki hakkın var. Orada haklı olarak fiyatları sabit tutma politikamızın temelini oluşturan verimi arttırıcı parlak girişimlerden bahsediliyor. Ama, ıskartanın bir skandal düzeyine çıktığı ya da üretimin herhangi bir nedenle aksadığı şu ya da bu fabrikaya gönderilmek zorunda kalınan özel komisyonlardan vs. haber verilmiyor. Sadece plan hedeflerini aşan işçi birimlerinden sözediliyor, ama böyle bir işçi birimi kurmak için sarfedilen onca manevi, teknik ya da örgütleme çabasından, hele başarısız kalan bir işçi biriminden daha önemlisi başarısızlığın nedenlerinden bir haber yok. Yine önemli sorunların bürokrasiye kaymadan çözüldüğü durumlar anlatılıyor, ama birçok bürokratik uygulamadan bahsedilmiyor. Basın eğitici görevinin önemli bir bölümünü, son derece yetersiz eleştiri yaparak ihmal ediyor. Toplum-bilim edebiyatımızda da fiyatların sabit tutulması mücadelesi üzerine pek birşey göremiyorsun. İlerleme uğruna verdiğimiz, elbette sürekli zafer değil, yenilgileri de beraberinde getiren mücadele üzerine yazılanlar büsbütün az.

Buna karşılık romanlarımızda zamanımızın nabzını ne kadar iyi dinliyebiliyoruz. Gerçekten de işin garip tarafı, eğer ileride tarihçiler zamanımızın yazılı kaynaklarından mücadelelerimiz üzerine birşey öğrenmek isterlerse, onlara bilimsel kaynaklarımıza ya da basınımıza değil de romanlarımıza bakmalarını tavsiye etmek gerekecek.

Biliyorsun, ben uzunca bir süre sık sık "Weltbühne" dergisinde yazdım. Taa ki merkez komitemizin orta derecedeki yöneticilerinden bir üst yetkili, genel yayın müdürüne gelip bazı durumları eleştirdiğimden yakınıncaya dek. Ona göre, dört ila altı haftada bir "Weltbühne"ye yazsam yeterliymiş, o da "mümkünse daha başka konularda". Elbette bu koşullar altında bu çalışmama son vermek zorunda kaldım ve o andan itibaren eleştirel beyanlarımı ders ve konuşmalarımda dile getirdim. Bunların sayısı yaşıma ve onun getirdiği özellikle ülke çapında gezmem gerektiğinde ortaya çıkan fiziksel yorgunluğa rağmen, daha da artmıştı. Belki de tahmin edemiyeceksin ama dinleyiciler konuşma tarzımdan öyle memnundular ki: Bir yandan ülkemizin büyük üstünlüklerine dikkat çekiyor, bununla beraber çok sayıda eksikliği de kâh ciddi kâh iğneleyici bir şekilde eleştiriyordum. Bu da bugünkü mücadelemizin bir parçasıdır.

Elbette eski mücadeleleri, hele illegal şartlar altındakileri hiçbir zaman unutmayacağım. Ama 1945 sonrasındakilerden illâ daha güzel ve heyecanlı değildiler. Bir yoldaş için her mücadele kendince güzel ve heyecan vericidir. Yeter ki o, doğru olan, yani tarihi olan perpektifi görsün.

Dışardaki sınıf düşmanıyla mücadeleden şimdiye dek ne kadar az bahsettiğime şaşmışsındır. Fakat işte bu mücadele, halkımızın büyük çoğunluğu için tüm zorluklara rağmen güçlü sosyalist bir toplumun alabildiğince çabuk kuruluşunda yatmaktadır!

Çok azımız kapitalist dış dünyaya gidiyoruz, meselâ konferans vermeye vs. ve orada düşmanla doğrudan karşılaşıyoruz. Ama kim bu mutluluğa (diyeceğim nerdeyse) nail oluyorsa, kendisini eski bir yoldaş olarak gençleşmiş hissediyor... "Tıpkı eski günlerdeki gibi".

Daha çok sayıda insan için ideolojik sınıf mücadelesi sözlü ya da yazılı olarak sürüyor. Yüzyüze olmasa da düşmanla doğrudan verilen bir mücadele bu. Ayrıca çok önemli ve etkin olmak isteniyorsa gayet ustaca yürütülmeli.

Gene de bizim için, tarihin akışı için, Cumhuriyetimiz'in her yurttaşı için ve günlük yaşam için belirleyici olan sosyalist toplumumuzun kuruluşu için verdiğimiz mücadeledir. Bunu, örneğin parti kongrelerimizin, büyük ağırlığıyla toplumumuzun sürekli daha iyi biçimlenmesiyle ilgilenmesinden anlayabilirsin. Onun biçimlenişi, kuruluşu, gücü düşmana karşı da en etkin silahımızdır.

NOT. 30 sayılı Dayanışma'da bu sayıda yayınlanacak mektubu bir yanlışlık sonucu "İkinci mektuba ek soru diye verdik. Düzeltir ve okuyucularımızdan özür dileriz. Gelecek sayımızda "Üçüncü mektuba ek soru" yayınlanacaktır.

Dayanışma YAZIŞMA ADRESİ: Postfach 10 16 34, 4100 Duisburg 1 – F Almanya. BANKA HESABI: Postgirokonto-Nr: 4003 63-431, Postscheckamt Essen, BLZ: 360 100 43

BARIŞ, DEMOKRASİ VE EŞİTLİK MÜCADELESİNİN YÜKSELDİĞİ

Uluslararası Kadınlar Günü'nün 75. yılı

Yukarıdaki resim 1909 yılında ilk defa greve giden Amerikalı kadın gömlek işçilerinin çalıştığı konfeksiyon atölyesini gösteriyor. İki ay süren grevden sonra kadın işçiler haklarını aldılar.

8 Mart'ın tarihi yeri

Bundan 128 yıl önce, 8 Mart 1857'de New York'lu kadın işçilerin kötü çalışma koşullarına ve "eşit işe eşit ücret" talebiyle yaptığı gösteriler; 1908 yılında Manhatten'da tütün ve tekstil kadın işçilerinin büyük grev ve gösterileri ile 1909 yılında yine aynı şehirde 20 bin kadın gömlek işçisinin yaptığı grev, uluslararası kadın gününün ilk geleneksel habercileridir.

Mart ayında bir günün kadınlar günü olarak tesbiti, Amerikan kadın işçilerinin geçmişte yürüttüğü bu mücadelelere dayanmaktadır.

Daha sonra 1910 yılında Kopenhag'da toplanan Uluslararası Sosyalist Kadınlar Konferansı'nda 8 Mart Uluslararası Kadınlar Günü olarak ilan edildi. O günden bu yana, her 8 Mart'da dünyanın her yanında kadınlar gösteriler, yürüyüşler ve toplantılar yaparak bu günü kutlarlar ve tüm insanlığa seslenirler.

Ülkemizde tüm demokratik haklar gibi 8 Mart' ın kadınlar günü olarak kutlanması da cunta yönetimi tarafından yasaklandı. Fakat kadınlarımız tüm baskı ve yasaklamalara karşın, kadın olarak demokratik hak ve özgürlükleri için yürüttükleri mücadeleyle, faşizme karşı mücadelenin çakıştığının bilinciyle seslerini yükseltiyorlar, "kara yazgılarından" kurtuluş yolunun "emeğin özgürleşmesi" ile açılacağını her geçen gün daha iyi kavrayarak mücadele ediyorlar.

Sosyalizmde kadınlar

Avrupa'daki sosyalist ülke kadınlarının hemen hemen yarıya yakını işçi ya da memur olarak çalışıyor. Bu nedenle çalışan kadınların hem aile içindeki hem de mesleki alandaki çifte sorumluluklarından doğan sorunlarının çözümü, sosyalist devletin başlıca görevlerinden birini oluşturmaktadır.

Kadının sorunlarını onu sadece ev ve işyeriyle sınırlayarak çözmeye çalışmak, hem ekonomi önemli ölçüde işgücü kaybına uğrayacağı için, hem de bu kadının kişisel çok yönlü gelişimini zedeleyeceği için doğru değildir.

İş bu kadarla da kalmıyor. Sosyologlar işçi, memur, bilimle uğraşan ve toplumsal görevi olan kadınlara, kocalarının iki kat daha fazla para kazanmaları halinde çalışmayı bırakıp bırakmavacaklarını sorduklarında, hepsinden olumsuz cevap aldılar. Buna neden olarak da sadece para kazanmayı değil, mesleklerine duydukları ilgiyi, bağımsızlık duygusunu, işleri nedeniyle iş arkadaşlarından, kocalarından ve çocuklarından gördükleri ilgiyi gösterdiler.

Sosyalist toplum, kadına onun toplumsal üretime katılmasıyla anneliğini rasyonel şekilde bağlamasında yardım etme sorunuyla karşı karşıyadır. COMECON üyesi Avrupa ülkeleri mevcut demografik yapıyı gözönüne alarak, çocuklu annelerin en iyi şekilde desteklenmesi için bir sistem geliştirdiler. Sistemin sağladığı olanaklar şöyle: Okul öncesi eğitim yerleri (anaokulları ve kreşler), okul dışı saatlerin geçirildiği merkezler (tatil kampları, pionier evleri, genç teknikerler klubü, genç doğa araştırmacıları vb.), sağlık kurumları (poliklinikler, hastaneler, sanatoryumlar vb.) ile özel maddi yardımlar ve ikramiyeler.

Geçtiğimiz yıllarda kreşlerin sayısında önemli artışlar oldu. 1960 yılında Avrupa'daki COMECON ülkelerinde bu okul öncesi eğitim kurumlarına giden çocukların oranı %10.3 ilâ 33 arasında iken, bu rakam 1982'de %25.8 ilâ

(Devamı 9. sayfada)

ABD'de kadınlar

ABD'de kadınların karşılaştıkları en çirkin ayrımcılık biçimlerinden birisi, kanunlarla teyid edilmiş olanıdır. Bu ülkenin kadınları yaklaşık 200 yıldan beri insan hakları kavramının somut içeriğe kavuşması için mücadele ediyorlar. Zamanında "Amerikan demokrasisinin babası" olduğu ifade edilen ABD Anayasası, kadın haklarından tek kelimeyle olsun bahsetmemişti.

1923 yılında ABD Kongresinde kadın ve erkeklerin eşitliği üzerine bir hükmün Anayasaya konulması tartışılmıştı. Fakat, "kanunlarla belirlenmiş hakların eşitliği Birleşmiş Devletler ya da herhangi bir Federal Devlet tarafından cinsiyetle sınırlandırılamaz" diyen 27. maddenin Anayasaya eklenmesi ancak 1972 Mart'ında kabul edildi. Ne var ki, bir maddenin temel yasa haline gelmesi en az 38 eyaletin kabul etmesiyle mümkün. Bu çoğunluk sağlanamadığı için de Anayasaya eklenen bu madde suya düştü.

Öte yandan böylesi bir maddenin anayasaya konulması Amerikalı kadınlar için hayati derecede önemli bir sorundur. Nüfusun %51.4'ünü oluşturan ABD'li kadınlar her alanda ayrımcılığa uğruyorlar. Bugüne dek ABD'de kadınlar sadece fiilen değil, resmen de ayrımcılığa uğradılar. Ülkede yürürlükte olan kanunlar, Amerikan kadınlarının eşit haklara sahip olmadıklarını resmen teyid eden 1100'den fazla hüküm ihtiva ediyor.

ABD'deki en yoksul kişilerin üçte ikisi kadındır. İşsizlik kadınlar arasında ülke ortalamasından bir buçuk kat daha fazladır. Siyahlar gibi kadınlar da, işe en son alınan ve en önce sokağa atılan kişilerdir. Meslek seçiminde de durum farklı değil. Her 100 doktordan yedisi, her 100 mühendisten sadece biri kadındır. Amerikalı kadınların yaklaşık yüzde 80'i en düşük ücretli işlerde çalışıyorlar. Aynı işi aynı kalitede yapan bir kadın, erkeğin kazancının ortalama yüzde 59'unu alabiliyor. Bu rakkam 1960 yılında ancak yüzde 65'ti.

Newsweek dergisinin yazdığına göre, ABD'de hiç kimse 5.5 milyon çalışan çocuklu kadının ağır koşullarında yaşamıyor. Gerek devlete ait, gerekse özel ve ticari nitelikli resmen tanınmış kreş ve anaokullarındaki kontenjan, bugün 1945 yılındakinden daha az: 1.6 milyon. ABD, küçük çocukların bakımında kadınlara destek sağlayan esaslı bir sistemi olmayan az sayıdaki gelişkin ülkelerden biridir.

Kadınların durumu, sosyal-politik alanda daha iyi değil. Ülkenin tarihi boyunca seçilen yaklaşık 11 bin Kongre delegesinden sadece 100 tanesi kadındır. Kadınlar seçmenlerin %52.2'sini oluşturmalarına rağmen, seçimle edinilen görevlerin sadece %5'ine sahiptirler. Bunların ağırlıklı bölümü de mahalli idare kurullarında. Parlamentonun 435 üyesinden yalnız 19'u kadın. Yine, çalışan kadınların sadece yüzde 17'si sendikalı. Bunun sonucu olarak, toplusözleşmelerin sınırlı da olsa koruyuculuğu kadınları dışlamaktadır.

Reagan'ın yönetime gelmesiyle kadınların zaten iyi olmayan durumları daha da kötüleşti. Ulusal bir kadın örgütünün görüşüne göre, Reagan'ın uyguladığı sosyo-ekonomik politika nedeniyle kadınların durumunda geçmiş 20 yıl içerisinde edinilen ilerleme de yok oldu.

Reagan yönetiminin ilk iki yılında, Federal adli sistemdeki kadın hakimlerin sayısında da gerileme oldu. 1982 yılında hakim olarak atananların sadece üçü kadındı. Başkan Reagan'ın çok övündüğü, Arizona eyaletinin bir milyoner ailesinden gelme kadın hakim Sandra D. O'Connor'ın Federal Yüksek Mahkeme üyeliğine atanması da, sembolik bir jest olmaktan ileri gitmedi.

Kadın hareketine saldırılar hükümet çevrelerinden de geliyor. Reagan, kadınların eşitliğini tanıyan bir maddenin anayasaya konulmasına res-

(Devamı 9. sayfada)

Barış, demokrasi ve ilerleme mücadelesinde kadınlar

● Dünyanın ilk kadın kozmonotu SSCB Yüksek Sovyeti üyesi ve Sovyet Kadınları Komite Başkanı olan Valentina Tereşkova günümüz dünyasında kadının rolü üzerine soruları cevaplandırdı.

Dünyamızı tehdit eden nükleer savaşa karşı savaş aleyhtarı güçlerin biraraya toplanması gerekliliği ortaya çıktı. Bunda kadınlar ne gibi rol üstlenebilir?

— Uluslararası Kadınlar Federasyonu 117 ülkeden 135 kadın örgütünü kapsayan dünyanın en büyük kamu örgütüdür. 1945 yılında II. Dünya Savaşı'nın hemen ertesinde kurulmuştur. Örgütümüzün programı kadın ve çocuk haklarıyla ilgili sosyal sorunlarla ilgilenmek kadar barış, silahsızlanma ve ulusal bağımsızlık için mücadeleyi de içerir.

Federasyonumuzun bir özelliği barış için mücadeleyi örgütlemek ve önemli uluslararası örgütlerle ortak eylem yapmayı sağlamaktır. Bu örgütleri ise şöyle sıralayabiliriz: Dünya Sendikalar Federasyonu, Dünya Barış Konseyi, Dünya Demokratik Gençlik Federasyonu ve sosyal konumları ve amaçları açısından farklılıklar gösteren Barış ve Özgürlük İçin Uluslararası Kadın Ligası, Tüm Afrika Kadınlar Örgütü, Dünya Genç Hıristiyan Kadınlar Birliği ve Dünya Kiliseler Konseyi Demokratik Kadınlar Federasyonu aynı zamanda herhangi bir örgütte yer almamış çeşitli kadın gruplarıyla da işbirliği içindedir.

Uluslararası kamuoyunun desteği kadınların barış mücadelesine nasıl etki ediyor?

— 1975'de Berlin'de yapılan Uluslararası Kadın Yılı Dünya Kongresi'ni örgütümüz hazırlamıştı. 1979'da Moskova'da "Bütün Çocuklar Barış Dolu Güvenli Bir Gelecek" adı altında bir Dünya Konferansı, 1981'de Prag'da "Eşitlik, Bağımsızlık ve Barış" adı altında Dünya Kadın Kongresi yine örgütümüz tarafından düzenlenmiştir. Prag Kongresi 133 ülkeden 275 kadın örgütünü ve 96 uluslararası ve yerel örgütü kapsıyordu. 1983'de yine Prag da yapılan "Barış ve Nükleer Savaşa Hayır" adlı

Valentine Tereşkova

Dünya Asamblesi değişik politik eğilimli görüşleri çok başarılı bir şekilde biraraya getirdi. Dünyanın hemen hemen bütün ülkelerinden kadın temsilciler gelerek forumun yapısını oluşturdular.

Her kıtadan milyonlarca kadın Uluslararası Demokratik Kadınlar Federasyonu'nun (WIDF) Barış ve Silahsızlanma İçin Kadın Eylemleri Dünya Kampanyası forumlarını doldurdular. WIDF 1978 ve 1982 de Birleşmiş Milletler Genel Kurulu'nun Silahsızlanma görüşmelerine temsilcilerini gönderdi ve toplantıda gezegenimiz kadınlarının sarsılmaz barış arzularının altını çizdi.

Her yıl WIDF'nin girişimiyle Silahsızlanma İçin Uluslararası Kadın Günü (25 Ekim) ve uluslararası Kadın Günü (8 Mart)'nde kitlesel savaş aleyhtarı eylemler düzenleniyor.

Federasyonumuz ve yayın organı "Bütün Dünyanın Kadınları" dergisi, farklı farklı ülkelerdeki kadınların SSCB ve diğer sosyalist ülkelerin barış ve silahsızlanma sorunlarına yaklaşımlarını, buna karşın ABD yönetiminin NATO ülkelerinin bu sorunları çözümlemeyi engelleyici tavırla-

(Devamı 9. sayfada)

Kadın ne zaman kurtulur?

Kadınların erkekler karşısındaki bağımlı ve kölece konumu, insanın köleleştirildiği ilk tarih basamağında belirlenir. Emeğin köleleşmesi ile kadının köleleşmesi, bir grup insanın köle ve bir grup insanın efendi haline gelirken aile içinde erkeğin efendi ve kadının köle haline dönüşmesi, bir ve aynı olgunun değişik iki yüzüdür. Emeğin tarihsel konumuyla kadının tarihsel konumu o zamandan beri bir ve aynıdır.

Buradan da anlaşılıyor ki, aile içindeki kadının konumu ile toplum içindeki sınıfsallık bağlantı halindedir. Biri ortadan kalkmadan öbürü de mutlak anlamda ortadan kalkmayacak, kaldırılamıyacak.

Emeğin "köle" durumundan çıkması için insanın köle durumundan çıkması yetmemiştir. En gelişmiş sömürü toplumu olan kapitalizmde insan köle değildir fakat onun işgücünün sömürülmesi kölecidir. Kadın da kapitalist toplumda, erkeğin mutlak kölesi değildir ama aile içindeki konumu kölecedir. Hukuksal olduğu kadar kültürel ve ahlâki tarihsel kalıntıların etkisi altında erkeğe bağımlıdır. Kısaca toplumda nasıl burjuva ve proleterler var, aile içinde de bu rolleri temsil eden erkek ve kadın var. Erkek, burjuva, ezen, sömüren ve hükmeden, kadın ise proleter, ezilen, sömürülen ve hükmedilen durumundadır. Efendi-köle ilişkisi nasıl bir evrim geçirmişse, kadın-erkek ilişkisi de üç aşağı beş yukarı, aynı evrimi yaşamıştır. Bu böyle olmaya devam edecektir.

Kadının aile içindeki durumu ile toplumun sınıfsal durumu arasındaki bu bağlantı çok nettir. Bu, toplumdaki demokrasinin niteliği hakkında fikir sahibi olmak isteyenin, kadının durumuna bakması gerektiği, çok ünlü ve çok doğru bir tavsiyedir.

Kadınların "ev içi" köleleri olmaktan çıkarak, kapitalizmle birlikte ve büyük ölçüde üretime katılmaları "nisbi" bir özgürleşmedir. Ama sadece emekçi kadınlar için bir özgürleşmedir. Kadının toplumsal yaşama geniş katılımı, onun "başkaldırı" bilincini de tayin etmiştir.

Lakin bu "başkaldırı" bilinci, yerine oturmadan önce, erkeğe karşı ve aile içi konumuna karşı bir başkaldırı bilincidir. Kadın hareketlerinin bu ilk biçimine, örneklerine bugün de rastlamakta olduğumuz "feminizm" adı verilmiştir.

Ancak 'emekçi" olmak belki serf yahut ondan önceki kölelik durumuna göre bir özgürleşmedir ama özgürleşme değildir. Emeğin kesin özgürleşmesi durumu ancak özgürlük adını almaya layıktır. Bu da kapitalizmin geçilmesi ve sosyalizme ulaşılmasıyla mümkündür. Emeğiyle birlikte insan da özgürleşmiş olacaktır.

Tarih boyunca kaderi emeğin kaderiyle benzeşmiş olan kadının kurtuluşunun mümkün tek şekli de buradan çıkar. Emeğin özgür olduğu ortamda kadın emekçiler de özgür olacaktır. Fakat bu, yeri gelmişken belirtelim ki, binlerce yıllık tarihin erkek bilinci üzerindeki etkilerini kırmaksızın ve toplumsal kültürü bu nitelikteki kalıntılardan kurtarmaksızın gene mümkün olmayacaktır.

Sosyalizm kadını erkek karşısında ve bir anda özgürleştirmiyor ama, bunun mümkün olabileceğini gösteriyor ve maddi şartlarını hazırlıyor.

Bugünkü demokratik kadın hareketleri bu tarihsel perspektif içine oturabildiği takdirde kadının kurtuluşu yolunda bir anlam ifade etmektedirler. Emekçi sınıfların sömürüye karşı mücadelesiyle kadınların oluşturduğu demokratik hareketler, kadınların böyle bir bilince ulaşmaları ölçüsünde kaynaşıyor.

Kadının kesin kurtuluşu gerçekleşmemişse insanın kurtuluşundan sözedilmiyecek, insanın kesin kurtuluşu olmadan kadınların kurtulduğundan sözetmek imkanı olmayacaktır.